

תכ 9176-2007

פרוטוקול המועצה הארצית מס' 484 מיום כ"ז באייר התשס"ז - 15.5.2007

ישיבה מיוחדת בנושא מימוש אמצעי המדיניות של תמ"א/ 35 מוזיאון ארצות המקרא

השתתפו:
חברי המועצה:

רם בלינקוב – יו"ר
שמאי אסיף / דורון דרוקמן
ולרי ברכיה/אפרים שלאין / מנחם זלוצקי / יוסי גמליאלי
עדנה פרדו
אילן טייכמן/יוסף ששון
שלום גולדברגר
איימן דאר סייף
יעקב מימרן
רות פרום/ רענן אמויאל/ מרדכי תמיר
דלית דרור/מיכל ברדנשטיין
אורנה להמן/אהרון זיסו
דן סתו/רפי אלמליח/ כרמית פינץ-קדמי
סופיה אלדור/נחום פלד/ עינת גנון
יובל פלד/ניר אנגרט
שמואל גלברט
צבי גוב ארי
ירון בן נון
אלון נבות
סעיד אלחרומי
משה פאול/יצחק ישועה
אשר אברג'יל/ חנן ארז/ יהודה שביט
אדם מזור
ציפי רון
רחל אלתרמן
ארזה צ'רצ'מן
איתמר בן דוד

מזכירת המועצה הארצית:
ייעוץ משפטי:
יועצים קבועים:

מ"מ תמי בולר
עו"ד יהודה זמרת
מו פרוביזור
יעקב עמר

נעדרו:

סטניסלב שוורצבין
אורי מקלב
דורון ספיר
שמעון לנקרי

אליסיה סיבר – מתכנתת מחוז דרום
 עלי פורטי – סגן מתכנן מחוז דרום
 דיאנה קורץ – לשכת התכנון מחוז הדרום
 רחל קטושבסקי – לשכת התכנון מחוז הדרום
 אדם קולמן – מתכנן מחוז חיפה
 מרים גלזר – לשכת התכנון מחוז חיפה
 נעמי אנג'ל – מתכנתת מחוז תל-אביב
 גל קארו – לשכת התכנון מחוז ת"א
 עופר גרידינגר – מתכנן מחוז מרכז
 שפרא פרנקל – לשכת התכנון מחוז המרכז
 אלכס שפול – מתכנן מחוז צפון
 שחר סולר- המשרד להגנת הסביבה
 דין לירון - המשרד להגנת הסביבה
 תמי גבריאלי – עיריית תל אביב
 נינה אמיר – קק"ל
 חנה גור – המועצה להשכלה גבוהה
 אל"מ גילה כליפי-אמיר – משרד הביטחון
 אייל עזרא – משרד הביטחון
 מירה אבנרי- רשות הטבע והגנים
 סבין חדד – דוברת משרד הפנים
 יובל אלגרבל – יועץ השר
 אלעד כץ – יועץ השר
 אמיר רוטבהרט – ות"ל
 נאוה אלינסקי – ות"ל
 אלה צדוק – ות"ל
 לינור לנקין – ות"ל
 איציק וייס – ות"ל
 גיא דוננפלד – משרד התחבורה
 רפי בראל – צוות תכנון תמ"א/ 35
 מוטי קפלן – צוות תכנון תמ"א/ 35
 שלמה אהרונסון – אדרי' נוף, צוות תמ"א/ 35
 עדי נוי, אדרי' נוף
 בנימין וייל – משרד הבינוי והשיכון מחוז ירושלים
 סימונה טסטה – משרד השיכון
 איתי יחזקאלי – משרד התמ"ת
 דוד ווינברג – משרד הבריאות
 אמיר וייס – משרד ראש הממשלה
 בן ציון פורת – מת"ק עזה
 רותם דשא – מנהלת הבדואים
 נילי ברוך – עמותת במקום
 מיכל מריל – מינהל התכנון
 אפרת אפק – מינהל התכנון
 רז עפרון – מינהל התכנון
 אהובה פלג – מינהל התכנון
 יפה פליסיג – מינהל התכנון
 דקלה פרסקו- מינהל התכנון
 שרה לב – מינהל התכנון
 תמר כפיר – מינהל התכנון
 אלעד לב – מינהל התכנון
 אופיר חיים – מינהל התכנון
 אורן מרגלית – מינהל התכנון
 רונית מזר – מינהל התכנון
 צילה ליטבק – מינהל התכנון
 יעל סולומון – מינהל התכנון
 נועה נאור – מינהל התכנון
 אילנה שפרן – מינהל התכנון
 שמעון בר שמעון – מינהל התכנון

סדר היום:

התכנסות

דברי פתיחה

**מימוש אמצעי המדיניות במשרדי
הממשלה:**

משרד הפנים

משרד הבינוי והשיכון

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד המסחר התעשייה והתעסוקה

משרד התיירות

מנהל מקרקעי ישראל

התייחסות ודיון ראשוני

**המשך - מימוש אמצעי המדיניות
במשרדי הממשלה:**

המשרד להגנת הסביבה

משרד התחבורה

משרד הביטחון

רשות הטבע והגנים הלאומיים

הרשות הממשלתית למים וביוב

משרד האוצר

משרד התקשורת

מר רם בלינקוב - יו"ר המועצה הארצית

אדר' שמאי אסיף - מנהל מינהל התכנון

אדר' סופיה אלדור - מנהלת אגף תכנון ובינוי ערים

אינג' רותי פרום - סגן בכיר למנהל הרשות לתכנון

מר יגאל יוסף - מנהל מינהל אזורי פיתוח

גב' כרמית פינץ קדמי - מנהלת אגף לתכנון פיס

אדר' דן סתו - סמנכ"ל לתכנון ולפיתוח

גב' ולרי ברכיה - סמנכ"לית למדיניות ותכנון

גב' אורנה להמן - ראש תחום תכנון תחבורה

**אל"מ גילה כליפי-אמיר - ראש מחלקת תשתיות
באגף התכנון בצה"ל**

מר יובל פלד - מנהל חטיבת תכנון ופיתוח

אינג' מו פרוביזור - מנהל אגף תכנון

יועבר חומר בכתב

יועבר חומר בכתב

דיון וסיכום

מר רם בלינקוב, יו"ר המועצה הארצית, פתח את ישיבתה המיוחדת של המועצה הארצית בנושא מימוש אמצעי המדיניות של תמ"א 35:

מטרת הישיבה הנה לשמוע את נציגי משרדי הממשלה השונים בעניין מימוש אמצעי המדיניות של תמ"א/35 במשרדיהם.

ציין כי במידה וידרשו השלמות, הן יוגשו למועצה הארצית. יו"ר המועצה מתח ביקורת על התייחסות נציג משרד האוצר שלא הגיע לישיבה ובמסמך שהעביר נקט בעמדה השונה ממדיניות הממשלה לחיזוק הפריפריה (מצ"ב כנספח לפרוטוקול). כמו כן, העיר כי יש מקום להעלות את הנושאים לדרג מנכ"לים ושרים.

אדר' שמאי אסיף, מנהל מינהל התכנון, הציג את אמצעי המדיניות של משרד הפנים (מינהל התכנון והמינהל לשלטון מקומי):

בהמשך לישיבת המועצה הארצית מס' 482 מיום 6.3.07 בה הוצגו בהרחבה אמצעי המדיניות שבאחריות מינהל התכנון וכן סיכום שנת הפעילות הראשונה של תמ"א/35 תוצג עתה התייחסות לכלל אמצעי המדיניות של משרד הפנים.

כאמור, תמ"א/35 אושרה בתאריך 27.12.05. מאז אישורה עסק תחום תכנון ארוך טווח, בין השאר, בנושאים הבאים: פעולות הסברה והטמעה, טיפול שוטף, עריכת מסמכי מדיניות והפצת הנחיות, גיבוש מסמכי התקשרות להמשך יישום, מנגנון למעקב אחר יישום אמצעי המדיניות.

במהלך המצגת מתייחס לנושאים הבאים:

א. מינהל התכנון:

1. הרחבת תהליכי שיתוף הציבור בתכנון:

א. יישום תיקון 76 לחוק התכנון והבניה - שיתוף הציבור ע"י הרשות המקומית כמדד להסמיך לאשר תכניות מפורטות.

ב. שיתוף הציבור במסגרת תכניות מתאר מקומיות אשר מקודמות ע"י מינהל התכנון.

ג. במסגרת הרפורמה בתכנון:

הנחיית מתכנני המחוזות לוודא קיום הליכי השתתפות ציבור בשלבים המוקדמים.

פרסום מוקדם לפי סעיף 77 לחוק.

חובת פרסום באתר האינטרנט.

שינוי בנוסח ובעיצוב ההודעות בעיתונות ובשטח.

ד. בפעילות מינהל התכנון: שודרג אתר האינטרנט, השתתפות נציגים בימי עיון ובכנסים, ומאמץ מול אמצעי התקשורת.

2. יצירת מסגרת גישור ופישור בהליכי תכנון:

במסגרת הרפורמה בחוק התכנון והבניה - בשלב הראשון יונחו מוסדות התכנון להשתמש באפשרות זו רק בנושאים בעלי השפעה מצומצמת, כגון - הקלות, שימושים חורגים ותכניות נקודתיות.

3. האחדת הליכי שינוי תחומי השיפוט עם הליכי שינוי מרחבי התכנון:

בחוזר מנכ"ל משרד הפנים 8/05 פורסם נוהל חדש לשינוי תחום שיפוט של רשות מקומית. בנוסף, מוצעת רוויזיה בחוק העיריות החדש שאושר על ידי הממשלה.

4. המשך הכנת תכניות אב ומתאר במגזר הערבי:

כ- 60% מהישובים הערביים בישראל נכללים בפרויקט מינהל התכנון להכנת תכניות אב ומתאר במגזר הערבי. במרבית הישובים הנותרים קיימות תכניות מתאר מעודכנת או שקודמו תכניות מפורטות.

5. גיבוש מתכונת לנספח לצרכי ציבור וקהילה שיתלווה לתכניות:

הושלמה עריכתו של מדריך לשילוב 'נספח חברתי-קהילתי' בהליכי תכנון ובניה בשיתוף מספר רב של גורמים, לרבות מינהל התכנון.

6. הכנת תכנית מתאר ארצית לשילוב תשתיות:

מינהל התכנון מקדם הכנתה של תכנית מתאר משולבת לתשתיות האנרגיה (הוראה מעודכנת תובא לאישור במועצה הקרובה), ותכנית מתאר ארצית משולבת לתחבורה בדגש על נושא שילוב תשתיות.

7. הכנת תכנית סטטוטורית למרקמי השטחים הפתוחים :

א. מרקמים מוטי שימור :

- # תמ"מ/4/14/43 – מרחב שקמה : גיבוש תכנית המתאר המחוזית עפ"י חלופה נבחרת.
- # תמ"מ/6/5 – סובב בקעת הנדיב : הוחלט להפקיד במועצה הארצית.
- # תכנית מתאר מקומית למרחב ביוספרי שפלת יהודה : תחילת גיבוש תכנית העבודה לקראת ביצוע.

ב. פארקים מטרופוליניים / אנ"מ :

- # מזרח נתניה – לקראת דיון להפקדה.
- # נס ציונה – תכנון יוזם לכלל שטח נס ציונה.
- # בקעת אונו – לקראת יציאה למכרז.
- # פארק הקישון – בהליך גיבוש חלופה.
- # עמק הארזים – הומלץ להפקדה ע"י הועדה מחוזית.

ג. האצה בהכרזת שמורות טבע וגנים לאומיים :

- # הכרזה על 5 שמורות טבע וגנים לאומיים ב - 2006.
- # הכרזה על 3 שמורות עד מאי 2007 וחתימה על 7 צווי אכרזה נוספים.
- # טיפול לקראת הכרזה ב- 30 שמורות וגנים נוספים.

8. השלמת תכניות מתאר ומפורטות לשכונות הערביות במזרח ירושלים :

שולב בתכנית העבודה לשנת 2007

9. הכנת מסמכי מדיניות ותכניות פיתוח משותפות לאזור סובב עזה :

לבקשת משרד רוח"מ בתקופת ההתנתקות, הטיפול בנושא הוקפא. במהלך שנת 2007 יבחן הנושא מחדש.

10. הקצאת שטחים להקמה עתידית של שגרירויות זרות בירושלים במסגרת תכנית מתאר מקומית לעיר :

בתכנית המתאר המקומית יועד שטח עבור השגרירויות והקונסוליה האמריקאית ונקבעה האפשרות להקמת מתקנים דיפלומטים באזורים רבים אחרים.

11. הכנת תכנית מתאר חדשה לעיר העתיקה בירושלים :

עיריית ירושלים ורשות העתיקות לעיר העתיקה החלו בהכנתה של תכנית מתאר מעודכנת לעיר העתיקה. התכנית- לקראת דיונים בוועדה המקומית.

ב. שלטון מקומי :

1. ייזום חקיקה בנושא חלוקת הכנסות מארנונה בפארקי תעסוקה משותפים.
2. גיבוש מסגרות לשיתוף פעולה אזורי בתחומי התכנון, הפיתוח, חלוקת המס וגביית השבחות.
3. יצירת מסגרות קהילתיות של תושבים במרחב המקומי.
4. צמצום מירבי של מספר הרשויות המקומיות שאוכלוסייתן קטנה מ- 10,000 נפש.

ג. במסמך שהתקבל מנציג משרד האוצר במועצה הארצית, העיר כי הנושאים שיפורטו להלן אינם בתחום טיפולו אלא בטיפול משרד הפנים :

1. תמיכה מיוחדת לשיקום העיר העתיקה בבאר שבע ופיתוח המרכז המטרופוליני הדרומי.
2. הקצאת תקציבים מיוחדים לירושלים כבירת ישראל.
3. שימור המורשת הבנויה של ירושלים, וערים ותיקות אחרות, כסעיף תקציבי בתקציבי המדינה והעירייה.

עדנה פרדו : לגבי אמצעי המדיניות שבאחריות מינהל התכנון : יש לשלב את ההיבט התכנוני בועדות הגבולות.

שמאי אסיף : מינהל התכנון ולשכות התכנון שותפים בועדות הגבולות ותורמים את חלקם. במסגרת הצעה לתיקון חוק העיריות מוצעת האחדה של ההמלצות המוגשות לשר הפנים בנושא שינוי תחומי שיפוט ומרחבי תכנון.

אדר' סופיה אלדור, מנהלת אגף תכנון ובינוי ערים, מציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד הבינוי והשיכון:

לקראת הישיבה הוכנו על ידי משרד הבינוי והשיכון, עפ"י החלוקה שנעשתה ע"י משרד הפנים, מספר מצגות בנושאים הבאים: עידוד ההתיישבות הכפרית בערבה, במרכז הנגב ובדרומו, הכרזה על תכנית לאומית לחידוש עירוני, הקצאת משאבים לפעולות חידוש עירוני בירושלים, שיקום חברתי ופיסי למרכזי הישובים הערבים ולשכונות הערביות בערים המעורבות, פתרון התיישבות שיטתי לאוכלוסייה הבדואית בנגב, הכנת תכנית פיתוח רב שנתית ורב תחומית לישובים הערבים.

1. הכרזה על תכנית לאומית לחידוש עירוני.
2. הקצאת משאבים לפעולות חידוש עירוני בירושלים.
3. שיקום חברתי ופיסי למרכזי הישובים הערבים ולשכונות בערים המעורבות.
4. עידוד התיישבות הכפרית בערבה, במרכז הנגב ובדרומו.
5. פתרון התיישבות שיטתי לאוכלוסייה הבדואית בנגב.
6. הכנת תכנית פיתוח רב שנתית ורב תחומית לישובים הערבים.

1. "החידוש העירוני" - אמצעי מדיניות:

צעדים ארגוניים:

- א. הכרזה על תכנית לאומית לחידוש עירוני.
- ב. ריכוז סמכויות בידי משרד ממשלתי אחד והסבת שמו של משרד הבינוי והשיכון ל"משרד השיכון והפיתוח העירוני".
- ג. הפעלת מסגרות ארגוניות משותפות עירוניות-ממשלתיות (כולל שיתוף הציבור); עידוד שותפויות פרטיות-ציבוריות, תוך שיתוף תושבים.
- ד. הקמת מספר חברות ממשלתיות-אזוריות לחידוש עירוני בסקטור הערבי

עיקרי התכנית הלאומית לחידוש עירוני:

- # התבססות על כוחות השוק ואימוץ התנאים האופייניים למגזר הפרטי.
- # התנעה באמצעות תוספת זכויות בנייה.
- # האחריות להתנעת הפרויקט בידי הרשות המקומית.
- # הדיירים כגורם מפעיל וקובע (כנהנים העיקריים בפרויקט).
- # אפשרות ליישום פרויקטים בדידים.
- # מימון המרכיבים הציבוריים על ידי שריון האגרות וההיטלים.

צוין כי הפרויקט יכול להתקיים בקרקעות ציבוריות ובקרקעות פרטיות ובכל יעודי הקרקע.

המימון הממשלתי:

- # מימון פעולות תכנון, ניהול תכנון והסברה לתושבים (שיתוף הציבור).
- # הנחות מיסוי (מס שבח, מס רכישה, מע"מ).

צוין כי מימון המרכיבים הציבוריים ייעשה מתוך הכנסות הפרויקט. אוגדן מידע לרשויות המקומיות הופץ לרשויות המקומיות באוקטובר 1999.

מסלול פינני-בינוי (מנובמבר 2000): הוכרזו 106 מתחמים (מתוכם 21 מתחמים הגיעו למתן תוקף).

מסלול "עיבוי" (החל ביולי 2001): המסלול כולל: הרחבות מבנים, תוספת קומות, תוספת אגפים, תוספת שטחים בין מבנים.

הודגש כי מסלול "עיבוי" יכול להתקיים בקרקעות ציבוריות ובקרקעות פרטיות, במתחמים בהם השימוש העיקרי הוא מגורים. מיוני 2002: הוכרזו 22 מתחמים.

מסלול "מיסוי" - מסלול ליזמים.

הכרזת הממשלה במסלול זה מקנה הטבות במס שבח, במס רכישה, במע"מ על שירותי הבנייה לדיירים המפונים ודחיית המועד הקובע את חבות המס. סה"כ בקשות שהוגשו במסגרת מסלול זה: 66.

בהליך אישור מקדמי מקודמות 32 בקשות.
הוכרו 4 בקשות בלבד.

צעדי חקיקה:

הפעלה של חוק "בינוי ופינוי של אזורי שיקום".

קיצור תהליכי תכנון:

מוצע כי תוקם ועדה מקומית מורחבת המאחדת את הוועדה המקומית והמחוזית, במקום:

1. הפעלת ועדות משנה בוועדות המחוזיות (תוקן בחוק ההסדרים הקודם).
2. תכניות בסמכות הוועדה המקומית, כאשר יש תכנית מתאר כללית, תקפה וחדשה (תוקן בחוק ההסדרים הקודם).

רם בלינקוב: מבקש כי תועבר אליו רשימה של כל הפרויקטים המקודמים במסגרת פינוי – בינוי על ידי משרד הבינוי והשיכון.

שמואל גלבהרט: מציע כי משב"ש יזום כנס עבור כל הגורמים העוסקים בנושא פינוי בינוי.

תיקון סעיף 197 לחוק התנו"ב:

צוין כי עיריות מסוימות דורשות קבלת כתבי שיפוי מהיזמים בגין סעיף 197 לחוק התכנון והבניה. מכיוון שבמקרים רבים, במתחמים שביזמת העיריות, עדיין אין התקשרות עם יזם, ואף לא בטוח שהמתחם כולו יתבצע על ידי גורם אחד, חשוב להסדיר את נושא הפעלת הסעיף 197 באופן המאפשר קבלת שיפוי אך ורק כתנאי לקבלת היתרי בניה.

אגרות פיתוח:

מוצע כי יוסדר נושא הזיכוי בגין היחידות הנהרסות ובגין מרתפי החנייה.

החלטות מועצת מקרקעי ישראל:

מוצע כי יורחב הפטור מדמי היתר בכלל ולתת-הקרקע בפרט והחכרה ללא תמורה של תת-הקרקע במגרשים הציבוריים השכנים.

תמרוץ ותקצוב: מוצע:

א. הפעלת מלוא הפטורים ממיסים, היטלים ואגרות של פרויקט שיקום שכונות והחלתם גם על פיתוח עסקי.

ב. הפעלת "תמריצי מקום" על מרכזים עירוניים.

ג. הפעלה רחבה של תכניות פינוי ובינוי בהמשך ל"דו"ח אייגס".

הסברה והדרכה (כצעדים משלימים):

א. יצירת תכנית הסברה ציבורית ("קמפיין").

ב. תכנית לקידום מקצועי.

בנושא הפתרון התיישבותי לבדואים בנגב, דיווחה למועצה הארצית כי לפני כחודשיים התקבלה החלטת ממשלה לפיה תועבר המנהלת לקידום הבדואים הנגב לאחריות משב"ש. המשרד מציע להקים רשות מיוחדת – ועדת פשרות ותמורות לפתרון סוגיית תביעות הבעלות מצד הבדואים.

גב' סימונה טסטה הציגה את פעילות משרד הבינוי והשיכון במגזר המיעוטים:

תחומי פעילות משרד הבינוי והשיכון במגזרי המיעוטים:

מוסדות ציבור: תכנון והקמה של מוסדות רווחה וקהילה בהתאם לגודל הישובים.

תשתיות לבנייה חדשה -קרקע ציבורית: תכנון פיתוח ושיווק שכ' חדשות; סבסוד פיתוח באזורי עדיפות.

תשתיות לבנייה חדשה -קרקע פרטית: תכנון וסבסוד פיתוח.

השלמות פיתוח שכונות ותיקות: שיפור תשתיות קיימות בחלקים הותיקים בישוב.

שיקום שכונות פיזי: השקעה בתשתיות ושיפוץ דירות קשישים.

שיקום שכונות חברתי: פיתוח הון אנושי, חינוך ונוער והעצמת הקהילה.

תכנון :
קרקעות מדינה : כיום משב"ש אחראי על קידום תוכניות במגזרי המיעוטים, הועברו קרקעות לקידום תכנון בהיקף של כ 25 אלף יח"ד. יידרש מאמץ תקציבי ותכנוני ממוקד לקידום התכנון.
תכנון קרקע פרטית : קודם פיילוט ב-3 ישובים : נצרת, עין מהל ודיר אל אסד, בתקציב של 5 מ. ש. לתכנון של 1,800 יח"ד. הרשויות המקומיות מובילות בתהליך.
איתור קרקע לתכנון : בשיתוף מ. הפנים לאיתור עתודות קרקע בבעלויות שונות. משב"ש מרכז נוהל וקביעת אמות מידה להקצאת תקציבים וקידום תכנון קרקע פרטית.

ביצוע פיתוח :
עד היום, הבניה הציבורית התאפיינה בשיווק קרקעות ע"י ממ"י ופיתוח מינימלי ע"י הרשות עפ"י ההיטלים וכושר הגביה שלה. התוצאה - נבנו שכונות חדשות ללא תשתית בסיסית.
כיום, באתרים שבבעלות המדינה מתבצעות עבודות פיתוח במתכונת משק סגור - גביית הוצאות הפיתוח מתבצעת יחד עם השיווק בהפחתת הסבסוד הקיים (כמו במגזר היהודי).
בישובים בהם מרבית הקרקעות פרטיות אתרי הבניה מעורבים. לעיתים הבניה מתבצעת ללא תכנון ותאום תשתיות, דבר שמביא לשיבוש אפשרויות הפיתוח על קרקע מדינה.

שיווק :
תהליך השיווק החדש בה לתת מענה לצורך בבניה רוויה אולם לוקח בחשבון את אורח החיים והתרבות של מגזרי המיעוטים, בבניה רוויה נהנים מסבסוד פיתוח של 50%.
השיווק נעשה בשלושה אופנים :

1. ישובים בעלי אופי עירוני – יפיע, נצרת, סחנין. השיווק לקבלנים כמקובל במגזר היהודי.
2. (א) שיווק במסגרת בניה עצמית רוויה- שיווק מגרש אחד למספר רוכשים לבניה בו זמנית של מלוא זכויות הבניה. מינימום – 2 רוכשים בצפיפות 4.6 יח"ד לדונם נטו.
(ב) שיווק באמצעות עמותות קטנות – התארגנות עד הוק למתחמים קטנים.
3. שווק למגרשים לבניה עצמית – דו משפחתיים בישובי עדיפות לאומי א' וישובים בעלי אופי כפרי או קטנים.

מנגנוני סבסוד :
החלטת ממשלה 4107 אוגוסט 2005
החל משנת 2005 הסדרת הפיתוח לבנייה חדשה כמנגנון סבסוד קבוע לכלל האוכלוסייה ולחיילים משוחררים כפי שקיים בכלל המגזרים בארץ.
בהחלטה זו נכללו הוראות מעבר במתווה מדורג כשלמגזר הדרוזי התקבלה החלטת ממשלה נוספת מאוגוסט 2006 להארכת הוראת המעבר בשנה נוספת.
חיילים משוחררים בדואים ודרוזים יקבלו סבסוד בכל הישובים כמו בבנה ביתך באזור עדיפות א' ולא יותר מ- 50%
צוין כי התקציב מיועד לכל הפעולות לאותו מגזר : תכנון, מדידות וביצוע פיתוח.

הסדרת הפיתוח לבניה חדשה כמנגנון סבסוד קבוע :
עדיפות לאומית א'
בניה רוויה - סבסוד פיתוח של 50% (צפיפות 4 יח"ד לדונם).
בנה ביתך - לאזור עדיפות לאומית א' בלבד, סכום הסבסוד לפי סיווג טופוגרפי של הישוב.

עדיפות לאומית ב'
בניה רוויה – סבסוד פיתוח של 50% (צפיפות 4.6 יח"ד לדונם).
תוקפה של ההחלטה פג בסוף 2006, המשרד יוזם הארכת תוקפה לאזור עדיפות לאומית ב' (שם נמצאים רוב הישובים).

מנגנוני סבסוד - ביוזמה פרטית על קרקע פרטית :
עדיפות לאומית א' : מינימום מתחם של 10 יח"ד וצפיפות 4 יח"ד לדונם.
עדיפות לאומית ב' : מינימום מתחם 10 יח"ד וצפיפות של 4.6 יח"ד לדונם.
מקסימום סבסוד פיתוח – 35,000 ש.

ביצוע :
2005 : אושר סבסוד בסך 6.9 מ. ש. ליפיע 355 יח"ד ונצרת 55 יח"ד.
2006 : אושר סבסוד בסך 4.305 מ. ש. לישוב נצרת 123 יח"ד.

תוכניות הסיוע:

תוכניות הסיוע אחידות לכלל המגזרים, הכולל ניקוד גבוה למספר רב של אחים, ילדים ושנות נישואין.

בעיה:

קושי בקבלת משכנתא בהעדר רישום מסודר על הזכויות בקרקע והעדר יכולת זיהוי חד ערכי של נכסים ובעלויות.

פתרון:

רישום פרצלציה ע"י משב"ש בשיווקים החדשים של קרקעות המדינה.
בקרקע מעורבת (ציבורי ופרטי) - מאחר ויש צורך באיחוד וחלוקה, רישום המקרקעין יהיה חלק מתהליך התכנון עצמו.

אינ' רותי פרום, סגן בכיר למנהל הרשות לתכנון, הציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד החקלאות:

1. פיתוח תשתית חקלאית ברחבי הנגב.
2. תמיכה ממשלתית בפיתוח החקלאות הערבית המסורתית.
3. בחינה מחודשת של סל התמריצים לחקלאי תוך תמרוץ ההיבט הסביבתי-נופי.
4. התרת העברת זכויות העיבוד החקלאי לחקלאי אחר באותו ישוב.
5. תמרוץ פיתוח תיירות ונופש במרחב הכפרי ושילוב חקלאות ותיירות.

1. פיתוח תשתית חקלאית ברחבי הנגב:

משרד החקלאות ופיתוח הכפר בשיתוף נציבות מים, קק"ל והחטיבה להתיישבות פועלים לפיתוח התשתית החקלאית בנגב כולל: פיתוח מקורות מים, השקעות בחממות, פיתוח ענפים חדשים.
ההשקעות מקודמות באמצעות מינהלת השקעות הון בחקלאות וכחלק ממדיניות הפיתוח לשנת 2007.
המסגרת התקציבית – תקנה בדבר חיזוק הצפון ועוטף עזה 65 מליון ₪ (הרשאה להתחייב 113 מליון ₪).

הוצגו חסמים וכלים בנושא:

חסמים לפיתוח: חסם סטאטוטורי בהעדר זכויות בנייה של מבנים חקלאיים וקושי במימוש תכניות בשל התנגדויות (רט"ג, צה"ל, משב"ט...).

אמצעי ייצור: הגדלת תקן הקרקע של נחלות בישובי ים המלח, ישובי הערבה וחלק מיישובי צפון מערב הנגב, הגדלת תקני המים בערבה התיכונה ובים המלח ופיתוח תשתיות מים – מאגרים, קווי הולכה, שימוש בקולחים.

ענפים חדשים: פעילות מחקר ופיתוח בנגב (זנים חדשים, התאמה לאקלים ולסוגי המים השונים) ומדגה מתועש ביבשה (אילת ורמת נגב) וכלובי דגים בים הפתוח.

2. תמיכה ממשלתית בפיתוח החקלאות הערבית המסורתית:

משרד החקלאות ופיתוח הכפר מסייע לפיתוחה של החקלאות במגזר הערבי במספר תחומים, כאשר בצד החקלאות המסורתית ניתנים כלים לפיתוחה של חקלאות מודרנית.

התמיכה נעשית במגמה להתאים את החקלאות המסורתית לדרישות הגנת הסביבה, להביאה לכדי כלכליות, להתאימה לעקרונות פיתוח בר קיימא, לשמירת איכות חיי התושבים ולאיכות תוצרת החקלאית כנדרש כיום בעולם.

תשתיות חקלאיות במגזר הערבי:

א. דרכים חקלאיות: משרד החקלאות מממן באופן מלא את שיקום הדרכים החקלאיות בישובים הערביים. (2007 – 7 מליון ₪).

ב. הוצאת בעלי חיים: משרד החקלאות מסייע בהוצאת הדירים והרפתות אל מחוץ לישוב הערבי, ע"י סיוע במענקים לתכנון, לפיתוח התשתיות והעתקת הדירים. (2007 – תקצוב תכנון).

ג. מערכות מים: משרד החקלאות משתף בשיקום והחלפת קווי המים הראשיים לאגודות החקלאיות ביישובי הצפון (עפ"י רשימה) ובהקמת רשתות מי קולחין שבמסגרת אגודות המים.

ד. תמיכה בענף הזית: תקציב שנתי של כ-1 מלש"ח מיועד לשיקום בתי בד קיימים.

3. סל התמריצים לחקלאי - תמרוץ ההיבט הסביבתי נופי:

משרד החקלאות ופיתוח הכפר מגבש עם משרד האוצר תכנית כוללת לתמרוץ עיבוד שטחים חקלאיים פתוחים התורמים לשמירת ההיבט הסביבתי – נופי.

המשרד יעמיד כלים לעידוד אחזקת השטחים הפתוחים בהתייחס לתנודות החריפות הנגרמות להכנסות החקלאים מן השטחים הללו ותנאי אי ודאות גבוהים.

שטחים חקלאיים פתוחים :

היקף השטח הראוי לעיבוד חקלאי במדינת ישראל מסתכם בכ - 3.8 מיליון דונם, כ- 20% משטחי המדינה. בשנת 2005 הסתכם השטח המעובד ב- 2,956 מיליון דונם ערכם החיצוני לדונם של אותן תרומות הניתנות לכמות הוא 532 \$/דונם לשטחי בעל ו - 54.2 \$/ דונם לשטחי מרעה.

תמיכה בשטחים פתוחים :

משרד החקלאות ופיתוח הכפר מגבש עם משרד האוצר מתווה לתמיכה (2008) בדמות רשת בטחון לחקלאים על ידי הבטחת הכנסת מינימום מגידולים חקלאיים בשטח.
תמיכה קבועה לדונם ניתנת ותינתן ל - 3 סוגי גידולים : גידול בקר וצאן במרעה בכל אזורי הארץ - 8 מ. ש, גידולי שדה - שטחי בעל - תקציב 5-12 מיליון ש, גידול כותנה המושקית במי קולחין באיכות ירודה.
יער מישקי - פיתוח יער למטרת ייצור עץ כחלק מטיפוח שטחים פתוחים.

חקלאות בת קיימא :

עידוד הפיתוח של חקלאות משמרת קרקע - עיבודים בשיטת אי-פליחה. פיילוט בתכנית הביוספרית של מועצה אזורית מגידו.
פיקוח על השטחים הפתוחים באמצעות הסיירת הירוקה - 1.1 מיליון ש.
מענקים לאחזקת שטחי מרעה : תמיכה בגידור ומתקני מרעה - 1.5 מיליון ש.

4. התרת העברת זכויות העיבוד החקלאי לחקלאי אחר באותו ישוב :

חוק ההתיישבות החקלאית משנת 1967 קובע : למי שהוקצו קרקע ומים לשימוש חקלאי, יעשה בהם שימוש חקלאי בעצמו ולא יעביר אותם לאחרים, אלא אם כן קיבל אישור משרד החקלאות או ממי ששר החקלאות הסמיכו לכך.
ועדה רחבה שהקים המשרד במסגרת חוק ההתיישבות, גיבשה המלצות המתייחסות למדיניות ריכוז שטחים חקלאיים להבטחת עיבודם בשים לב : לתנאי החכירה של קרקע חקלאית, לתמורות והשינויים בחקלאות ישראל, להתמחות הענפית, להפנמת יתרונות לגודל בהיקפי העיבוד, להתפתחות שותפויות והתאגדויות בעיבוד שטחים חקלאיים.

המלצות הועדה :

הועדה ממליצה להתיר התקשרות לצורך עיבוד קרקע חקלאית בין חברי האגודה השיתופית בישוב, ובינם ובין האגודה.
מומלץ להתיר התקשרות בתנאים מוגדרים בין אגודות חקלאיות שיתופיות, בין אגודה חקלאית שיתופית ו/או חבר באגודה לבין גורם שאינו בעל זכויות בקרקע.

5. תיירות ונופש במרחב הכפרי שילוב חקלאות ותיירות :

משרד החקלאות ופיתוח הכפר מפעיל תכנית משותפת עם משרד התיירות לתמיכה ועידוד התיירות הכפרית.
במסגרת זו ניתן סיוע לפיתוח תשתיות בישובים כפריים - "כפרי תיירות", וכן ניתן סיוע לחממות התיירות המסייעות ליזמים בתחום התיירות הכפרית בראשית דרכם.
(6 מיליון ש).
תמיכה בהשקעות בפיתוח מפעלי עיבוד תוצרת חקלאית בשילוב עם מרכזי מבקרים. (10 מיליון ש).
תמיכה בפיתוח מיזמי תיירות חקלאית במשקים חקלאיים. (2 מיליון ש).

הוצגו חסמים וכלים בנושא :

1. חסמים בתחום התכנון והקניין - קונפליקטים בין רמות תכנון שונות, בין תכנית לזכויות הנחלה.
2. העדר תשתית מתאימה בישוב - פיזית וחברתית.
3. יצירת ממשק נכון בין החקלאות, הפל"ח והתיירות הכפרית והחקלאית.
4. סיוע לקידום תכניות אב ומתאר במועצות האזוריות.
5. פיתוח תשתיות בישובים בעלי פוטנציאל תיירותי.
6. עידוד השילוב של תיירות בחקלאות בראייה כוללת של החקלאות המודרנית בכפר הישראלי.

יצחק ישועה : יש לזכור כי רוחבו של אזור המרכז הנו 15 ק"מ. יש חשיבות רבה בשמירת החקלאות באזור המרכז ובמיוחד באזורי קו התפר.
על משרד החקלאות לתת את הדעת בצורה מעמיקה לנושא מבנה המושבים בכללותו.

לגבי נושא המגורים במחוז המרכז, יש לבלום את הפיתוח בערי המרכז, חיזוקן בא על חשבון פיתוח הפריפריה. יש לבחון מחדש את המרקמים העירוניים שבמחוז המרכז המסומנים בתמ"א/ 35.

יו"ר המועצה הארצית ציין לשבח שכל נושא זכה לפירוט תקציבי והיבטים מתוך תכנית העבודה של המשרד ובכך נתן מענה מפורט ומדויק לאמצעי המדיניות של המשרד כפי שהתבקש להציגם.

מר איתי יחזקאלי הציג את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה:

1. המנהל לאזורי פיתוח

הקריטריונים לקביעת עומק סבסוד עלויות הפיתוח: מרחק ממטרופולין המרכז, מיקום היישובים על פי מפת אזורי עדיפות לאומית והגדרת יישובי קו עימות, סיווג הסוציו-כלכלי של הישוב, מצאי הקרקע שניתן לשווקה, יכולת השיווק – סיוע למתקשים בשיווק.

עידוד פיתוחם של פארקי תעסוקה משותפים למספר יישובים:
סיוע ספציפי בסך 1.5 מליון ₪ פרוס ע"פ 3 שנים – 0.5 מליון ₪ לשנה למנהלה משותפת להקמת פארקי תעשייה משותפים.
השתתפות משמעותית בסבסוד עלויות הפיתוח באזורי תעשייה עד 85% מעלויות הפיתוח.
עידוד מיוחד להקמה של פארקי תעשייה משותפים למגזר היהודי והערבי.

היקף הסבסוד ב – 20 יישובים בהם הוא הגבוה ביותר (אזורי תעשייה): שלומי, גורן, מעלות – תרשיחא, קרית שמונה, דימונה, חצור הגלילית, מצפה רמון, שדרות, אבו סנאן, איכסאל, בני יהודה, ג'וליס, דלתון, ירוחם, ירכא, מג'אר, מישור רותם.

קידום יזום של מלאי תכנוני בפארקי תעסוקה:
מלאי מחכה לזום: קיימים מלאי של כ-20,000 דונם בשלבי פיתוח שונים.
"מודל הזכיינים": פיתוח מודל שיווק ותפעול חדש, מודל אשר ישמש כלי לניהול מלאי הפיתוח בצורה מיטבית.

2. המדען הראשי

הקצאה אזורית בתקציבי המו"פ - בהתאם להחלטת השרים מוענקת תוספת מענק לתוכניות מו"פ שאושרו ע"י ועדת המחקר בקרן המו"פ בהיקף של 10% לאזור פיתוח א' ובהיקף של 25% לאזורי קו עימות. מהלך זה מעודד חברות להעתיק את פעילותן לאזורים המועדפים ע"מ לזכות בהטבות.

עידוד שיתופי פעולה בין האקדמיה לסקטור העסקי - שת"פ תעשייה-אקדמיה - תוכניות מגנ"ט (מו"פ גנרי טכנולוגי), הפועלות במסגרת לשכת המדע"ר משנת 1994, כוללת 4 מסלולי סיוע למו"פ התעשייתי בתחום התשתיות הטכנולוגיות, ומהווה נדבך אחד במכלול מסלולי התמיכה והסיוע של לשכת המדען הראשי במחקר ופיתוח, לתועלת התעשייה הישראלית. ייחודה של מסגרת "מגנ"ט" הוא בהיותה המסגרת העיקרית לעידוד ביצוע מו"פ ארוך טווח במגזר התעשייתי תוך יצירת שיתוף פעולה בין תאגידים תעשייתיים, ובינם לבין מוסדות מחקר (אוניברסיטאות ומכוני מחקר). ארבעת המסלולים הם: מאגד – מסלול למו"פ של טכנולוגיות גינריות, איגוד משתמשים, מגנטון, נופר.

הקמת מרכזי חדשנות אזוריים שיעזרו לחברות לקלוט טכנולוגיות חדשניות - לשכת המדען הראשי מפעילה בתכנית מגנ"ט מאגדי משתמשים אשר מטרתם עידוד חברות לקלוט טכנולוגיות חדשניות.

חממה עסקית בחיפה - הקמת חממה עסקית מוטת טכנולוגיה בחיפה, בהחלטת ממשלה נקבע כי תוקם חממה לנושאים שאינם מתאימים להוראות מנכ"ל אך עדיין יש בהם פיתוח טכנולוגי חשוב ותוחלת עסקית שיש וכדאי להביא לכדי מסחר. התקציב לחממה יעמוד על 40 מ' ₪ לשלוש שנים (2007-2009) והחממה תפעל תחת המדע"ר במסגרת החממות הטכנולוגיות. כמו כן נבחנת האפשרות להקמת חממה דומה באזור הנגב.

3. מרכז השקעות

שינוי שיטת עידוד השקעות הון מתמיכה ישירה לתמיכה בפיתוח תשתיות:
בשנת 2005 נוסף מסלול תעסוקה הנותן תמיכה ישירה בתעסוקה דהינו בהון האנושי עד כה נתנה תמיכה ביצירת אלפי משרות באזורי הפריפריה בדרום ובצפון.

חוק עידוד עובד בימים אילו דיונים על שינויים אפשריים לקראת חידושו בשנת 2008 והנושא יילקח בחשבון.

ארגון מחדש של אזורי התעשייה/תעסוקה בגליל לשם הפיכתו למרכז מו"פ ותעשיות עתירות ידע: במסגרת הסיוע לצפון החליטה הממשלה על סיוע למרכז פיתוח (מו"פ) לחברות רב לאומיות בגליל, פורסם מכרז לעניין זה.

המשך חיזוקה של ירושלים כמוקד תעשיית עתירת ידע: במסגרת חוק עידוד ע"י הטבות במענקים ובמס לעיר ירושלים. במסגרת מסלול תעסוקה יש סיוע מיוחד לאוכלוסיה החרדית בירושלים במקומות ישוב חרדים אחרים כדי להגדיל את מעורבותה בשוק העבודה.

4. מנהל המימון

הרחבת התכניות לפיתוח יזמות ועסקים קטנים והתאמתן: # תכניות חונכות עסקית נותנות סיוע ע"י סבסוד בשיעור 75% לייעוץ לעסקים קטנים בכל אזורי הארץ. אין העדפה לעסקים קטנים. # משרד התמ"ת תומך במט"ים ע"י השתתפות בחלק מפעולותיהם. בהשתתפות יש העדפה מתקנת למט"ים בפריפריה ע"י מתן תוספת השתתפות הניתנת רק למט"ים בפריפריה. אומדן סך ההשתתפות ל-2007 הוא 2.4 מליון ש"ח למט"ים בדרום ו-2.6 מליון ש"ח למט"ים בצפון.

5. האגף להכשרה מקצועית

העדפת הפריפריה בשיטה של הקצאה אזורית בתוכניות ההכשרה וההסבה המקצועית: פעילות ההכשרה המקצועית מיועדת לדורשי עבודה עם התמקדות במגזרים מיוחדים כגון מגזר לא יהודי, חרדים, הורים יחידים ואחרות, כאשר בדרך כלל יש הלימה בין האוכלוסיות הנצרכות לבין אוכלוסיות הפריפריה.

הגדלת מעורבותה של האוכלוסייה החרדית בפעילות הכלכלית והתעסוקתית בירושלים: כאמור, קיימות תוכניות מיוחדות להכשרה ותעסוקה לטובת המגזר החרדי במקצועות כללים ובמקצועות היהדות.

גב' כרמית פינץ קדמי, מנהלת אגף לתכנון פיס, הציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד התיירות:

צוין כי משרד התיירות פעל ופועל ליישום המלצות אמצעי המדיניות עפ"י תמ"א 35, הן במסגרת החלטות ממשלה שנקבעו והן במסגרת מדיניות המשרד שמגובת בתוכניות העבודה שלו. משרד התיירות פעל לפיתוח התיירות לפי רוח תמ"א 35 עוד לפני תכנונה ואישורה. יש לציין יחד עם זאת, פיתוח התיירות נעשה בהתאם לבחינת הפוטנציאל התיירותי של אזור, מקום או אתר ותורמותו למוצר התיירותי מבחינה שיווקית, הן לתיירות נכנסת והן לתיירות פנים.

ירושלים

ירושלים היא מוקד המשיכה הראשון בחשיבותו בישראל מבחינה תיירותית. עפ"י נתונים סטטיסטיים 80% מהתיירים המגיעים לישראל מבקרים בירושלים. מזה שנים משרד התיירות פועל לשמר, לשדרג ולשקם את אתריה המרכזיים של ירושלים כמו גם לשפר את התשתיות העירוניות המשפיעות על המוצר התיירותי בירושלים.

שימור וטיפוח אתרים היסטוריים ונופיים – מהווים את העבודה המרכזית של משרד התיירות בירושלים, באמצעות חברות הבנות שלו.

פעולות המשרד בתיירות לירושלים החלו עוד לפני המלצות תמ"א 35. המלצות אלה רק חזקו את פעילותו וסייעו לדרישתו של משרד התיירות לתקציבי ביצוע בעיר. ראוי לציין, שמשרד התיירות מוביל את תנופת הפיתוח של התשתית התיירותית בעיר באמצעות חברות הבת – החמ"ת - החברה הממשלתית לתיירות ופמ"י - החברה לפיתוח מז' ירושלים ובשיתוף גופים נוספים ולעיתים שותף לפרויקטים בהובלת גופים אחרים כפי שיפורט להלן:

אגף העיר העתיקה:

מסוף שנות ה-90 מושקעים סכומים רבים בשיפור מערך הביקור וקליטת הקהל באזור הסובב את העיר העתיקה. סך הכל הושקעו כ-85 מיליון ש"ח כאשר חלקו של משרד התיירות עומד על כ-55 מיליון ש"ח. האלמנטים שטופלו הינם חידוש ויצירת מצפורים שבילים וטיילות, יצירת מתחמי ביקור חדשים ובניית

שירותים ציבוריים. הפרויקטים הבולטים שטופלו במרחב זה הינם מצפור הר הזיתים, גיא בן הינום, עמק צורים ועיר דוד וכן כל המערך המקשר בין גת שמנים לשער האריות ושער האשפות.

העיר העתיקה:

בתוך החומות נעשו פרויקטים רבים בעלות כוללת של 37 מיליון ₪ כאשר חלקו של משרד התיירות היה 23 מיליון ₪. הפרויקטים כוללים שיפוץ השווקים, טיפול באזור הארכיאולוגי הצמוד לשער האשפות. שיפוץ השווקים והסמטאות כלל החלפת הריצוף, הכנסת ויטרינות, שילוט אחיד וקירוי. בכותל בוצעו שיפורים ברחבת הכותל, ומערך קליטת הקהל שכללו נקודות הצללה שדרוג השירותים הציבוריים וכן עבודות נרחבות במנהרות הכותל ובמרכז תצוגה חדשה.

מרכז העיר:

בהיות מרכז העיר ירושלים מוקד הבילוי, הפנאי וההסעדה המרכזיים של העיר, מושקעים מאמצים רבים ביצירת אווירת בילוי מתאימה למרכז. משרד התיירות השקיע כ-30 מיליון ₪ במסגרת מאמץ רב משרדי שמובל ע"י משרד התחבורה ומוערך בכ-200 מיליון ₪ עד היום. מאמץ זה בא לידי ביטוי בסגירת רחובות למדרחובים כגון הרחובות בן יהודה, בן שטח ורחובות שכונת נחלת שבעה, שיפור חזיתות, מתן עדיפות להולכי רגל ברחוב הלל וטיפול בתאורה וריהוט רחוב. כאמור מאמצים אלו שהחלו ע"י התיירות עוד בשנות ה-80 נבחלת שבעה קיבלו משנה תוקף עם מאמצי הפיתוח סביב הרכבת הקלה.

יד ושם:

במסגרת מאמץ להתאים את המוסד אשר נוסד באמצע שנות ה-50 לרמות של שנות ה-2000 מושקעים כ-100 מיליון דולר ביד ושם. במסגרת הפרויקט מטופלים כל האלמנטים של המוסד ובכללם מערך הכניסה, בית הספר הארכיבי וכמובן המוזיאון. משרד התיירות באמצעות החמ"ת שותפה בכ-6 מיליון דולר ובעיקר בהיגוי הפרויקט.

עין כרם:

העבודות נועדו לשקם את ה"כפר" הציורי והכנתו לקליטה טובה יותר של מאות אלפי המבקרים בה. הטיפול כולל הסדרת החניות, הסדרת המסלולים בין הכנסיות, יצירת כיכר מעל הוואדי וכן טיפול ברחוב הראשי. עלות הפרויקט עד היום נאמדת ב-11 מיליון ₪ המתחלקים חצי בחצי בין משרד התיירות לעירייה ויש צורך בעוד 15 מיליון ₪ לגמר הפרויקט.

פרויקטים נוספים כלל עירוניים:

מעבר לפרויקטים פיזיים בתחומים אזוריים גיאוגרפיים מוגדרים נעשים גם מספר פרויקטים כלל עירוניים כשהמשמעותיים ביותר הם תאורות כ-100 אתרים נבחרים בתאורת לילה מיוחדת בעלות כוללת של כ-13 מיליון ₪ כאשר חלקו של משרד התיירות כ-9 מיליון ₪. יש לציין כי בשל פגעי האינתיפאדה וחוסר תחזוקה של העירייה יש צורך בחידוש הפרויקט בעלות של כ-8 מיליון ₪. פרויקט נוסף שהיקף ההשקעות בו קטן אך הנצפות שלו גבוהה הינו ציור תמונות ייחודיות על קירות נבחרות ברחבי העיר.

הפרויקטים המתוכננים בשנת 2007 והלאה :

המשרד התיירות מתכוון להמשיך לפעול לפיתוח התיירות בירושלים, עפ"י תוכנית תלת שנתית לשנים 2007-2009, בה יוקצו כ-30 מיליון ₪ כ-10 מיליון ₪ בשנה. כך :

מרכז העיר המשך שיפור מרכז העיר – ע"מ להשלים את מתחם השוטטות התיירותי-השתתפות המשרד ב-2007 בסך 5 מיליון ועד 4 ב-2008.

הכותל – שיפור ושדרוג רחבת הכותל לקליטת מבקרים חלקו של משרד התיירות 4.5 מיליון ב-3 שנים הקרובות.

תאורות אתרים – הסדרת תאורה דקורטיבית באתרים נבחרים בסך של 2 מיליון ₪ ציורי קיר – יצירת מסלול ציורי קיר בעלות של כ-1.5

עין כרם – המשך שדרוג תשתיות ויצירת מהלך הולכי רגל. כ-4 מיליון ₪ שילוט תיירותי ברחבי העיר בעלות של כ-2.5 מיליון ₪ ב-3 שנים.

תשתית אכסון תיירותי (מלונות)

התשתית התיירותית בנויה משני חלקים, חלק אחד הוא אתרי ביקור, שהטיפול בחלק מהם תואר לעיל וחלק אחר לא פחות חשוב הוא תשתית האכסון התיירותי. סקרים מלמדים כי תיירים פוטנציאלים מבטלים הגעה לארץ כשהם אינם משיגים מקום לינה בירושלים.

בנושא תשתית האכסון לתיירות, עושה משרד התיירות לאורך כל השנים מאמץ לשמר ולהגדיל את מצאי חדרי המלון בעיר. זאת על ידי הכללתה במפת העדיפות לסיוע. משמעות הדבר שזים המבקש לבנות מלון זכאי למענק של עד 24% מערך השקעתו בבניית בית מלון בירושלים. התחרות על שימושי הקרקע בעיר בעיקר עם מגורים גורמת לשחיקה בתשתית האכסונית. נציגי משרד התיירות במוסדות התכנון נאבקים נגד ניסיונות הנגיסה בשטחים המיועדים לתיירות בעיר. הניסיונות מתרחשים גם לגבי שטחים מיועדים שטרם נבנו וגם לגבי מלונות קיימים.

תכנון

הבטחת יעודי קרקע לאכסון תיירותי

דווקא הנושא התכנוני מבחינה זאת פרוץ. כיום אין שום דבר ממשי באמת שמבטיח את שמירת עתודות הקרקע לתיירות בירושלים. תמ"א 35 אומנם המליצה במפורש להבטיח עתודות קרקע למלונאות בירושלים, אולם ההמלצות לא קיבלו ביטוי סטטוטורי בתוכניות ברמה נמוכה יותר.

תמ"מ 1 החדשה קובעת מעט מאוד על התיירות בירושלים, בהשאירה לתוכנית המתאר לעיר לקבוע. אולם גם זו האחרונה לא ממש מבטיחה את עתודות הקרקע לתיירות שכן הסימבולים שמסמלים מתחמי תיירות לא קובעים כמעט דבר, לא עקרונות, לא מכסות ולא גודל מתחם, כך שבעצם אינם יכולים לדעתנו, לעשות את העבודה. כלומר להבטיח שטחים ליעודים תיירותיים.

מציינת כי לדעתה תמ"א 12 שינוי מס' 1, שמשרד התיירות פועל בימים אלה להחייאתה וקידומה תעשה את העבודה, ימצאו הדרכים לשמור על עתודות הקרקע לתיירות ויבטח כי המיזמים שיוקמו יהיו מלונות, ולא דברים אחרים.

פיתוח התיירות בנגב ובגליל

אזורים נוספים בהם תמ"א 35 ממליצה להתמקד הם הגליל והנגב ואכן משרד התיירות פועל לפיתוח התיירות בגליל ובנגב הן במגזר הכפרי והן במגזר העירוני.

במגזר הכפרי:

משרד התיירות פועל לפיתוח התיירות במרחב הכפרי בישראל בכלל אך בעיקר בנגב ובגליל. בשני אזורים אלה מפעיל המשרד מספר אמצעים להרחבת הפעילות התיירותית.

חממות תיירות – מרכזי יעוץ מקצועי – תיירותי ליזמים המעוניינים לקדם עסקים תיירותיים. הייעוץ ממומן בהיקף של 75% מעלותו במשאבים משותפים למשרדנו ולרשות לפיתוח הגליל או הנגב בהתאמה. הטיפול ביזם הינו לאורך כל "חיי" הפרויקט, משלב אבחון הרעיון, דרך הכנת תוכנית עסקית, סיוע במקורות מימון, ליווי בהקמת העסק, ייעוץ וחונכות תפעולית ושיווקית.

במהלך שנת 2006 ליווינו במסגרת זו 276 יזמים בגליל ובנגב שמקדמים פרויקטים תיירותיים. סה"כ אושרו 8000 שעות ייעוץ ליזמים אלו. בשנת 2007 מתכוונים להכפיל את התקציב בעקבות תוספות שנובעות מהחלטות ממשלה ייעודיות.

הכשרת כ"א בתיירות – במשרדנו קיים אגף ייעודי שתפקידו לבצע את כל הכרוך בהכשרה מקצועית בתיירות ומתוקף כך מתבצעים קורסים והשתלמויות למורי דרך, ליזמות בתיירות וכן סדנאות ספציפיות לנושאי שיווק תיירותי, שירות לקוחות וכד'.

כפרי תיירות – במקביל פועל המשרד לפיתוח התשתית התיירותית באותם ישובים שהם תיירותיים. דהיינו, יש בהם תשתית איכסונית מינימאלית. בכל שנה בהתאם לתקציב נבחרים כפרים לביצוע תשתיות כאלה בגליל ולאחרונה גם בנגב בהתאם להחלטות הממשלה.

שיווק – המשרד מסייע לפעולות שיווק לתיירות הפנים ולתיירות נכנסת בשת"פ מרחבי התיירות המבוצע באמצעות עמותות התיירות האזוריות.

תשתיות ציבוריות – בנוסף פועל המשרד ליצירת תשתית תיירותית ציבורית באזורים אלה. התשתית כוללת מצפורי נוף, כניסות לאתרים קולטי קהל, שבילי אופניים וכד' בשיתוף עם גורמים אחרים. דוגמאות: הכשרת אתרים ומצפורי נוף בגולן, חניון נחל עורבים, חניון האירוסים בצומת המפלים, שביל אופניים סביב אגמון החולה, פיתוח תשתיות ראש שטח למיזמים בודדים בצפון הנגב ובכללם יער להב, הכשרת מסלולים מסיפורי התנ"ך בגליל ובמטה יהודה ועוד.

במגזר העירוני:

במגזר העירוני פועל המשרד לקידום ופיתוח התשתית התיירותית בערים מרכזיות ומוקדי תיירות מובהקים בגליל ובנגב.

בגליל עוסק המשרד בשיקום שדרוג ופיתוח התשתיות התיירותיות בערים:

צפת - מעבר למה שהושקע בעבר מתכנן במשרד להשקיע בשלוש השנים הקרובות עוד כ- 10 מליון ₪ לשיקום ושדרוג הרחוב המרכזי – רח' ירושלים והסדרת כיכר המעיין הרדום לאירועי חוץ כדוגמת פסטיבל הכליזמרים.

עכו - בעכו השקיע כבר משרד התיירות מיליונים רבים החפירות שיקום ושיחזור וכן בשדרוג ושיקום השוק.

בשנת 2007 מתוכנן המשך הפיתוח התיירותי בעלות של כ- 10 מליון ₪, הכולל את השלמת המסלול התיירותי במנהרת הטמפלרים ובמצודה כולל שילוט מתאים. במקביל נעשה תכנון לפרוייקטים נוספים שיהיו גם בסיס ליוזמת תעסוקה בתיירות.

טבריה - גם בטבריה השקיע משרד התיירות לא מעט כספים בטיילות, מדרחובים שיקום תשתיות ואתרים ועוד.

בטבריה ימשיך הפיתוח התיירותי של טיילת אלון והמרינה. כמו כן מתוכנן לפיתוח מוזיאון פתוח, שמטרתו לספר את תולדות העיר. סה"כ ההשקעה המתוכננת לשנים 2007-2009 כ- 7 מליון ₪.

בנוסף להשקעה בתשתיות ציבוריות כל הערים הנ"ל נמצאות על מפת העדיפות לסיוע בהקמת איכסון מלונאי.

בנגב פועל משרד התיירות בשתי ערים מרכזיות:

מצפה רמון - במצפה רמון נעשו פארק הצלילים ומצפורי נוף לכיוון המכתש. עתה בעשייה הסבת איזור התעשייה הישן והנטוש למתחם ליוזמות תיירותיות לפנאי, תרבות ואומנות. עלות הפרויקט כ- 2.5 מליון ₪.

ערד - פיתוח מתחם האומנים – אזור גלריות וסדנאות באזור התעשייה הישן. בשנים הקודמות העשה שלב א, ובשנים 2007/8 יעשה שלב ב' בעלות של 2 מליון ₪.

תכנון:

במקביל לפיתוח פעל משרד התיירות לתכנן את העתיד באמצעות תוכניות אב אזוריות לפיתוח תיירות בגליל ובנגב, בתחומי מועצות אזוריות בעיקר מ.א. גליל תחתון, יבנאל, מ.א. אלונה, תכנית לפיתוח תיירות ביישובי הבדואים בנגב ועוד. בשנה הקרובה מתכננות תוכניות במ.א. מעלה יוסף, מ.א. אבו בסמה, ועדה מרחבית מעלה חרמון, ינוח ג'ת, מתחם תיירות בעומר ועוד.

פיתוח תיירות ביישובי המיעוטים בגליל ובנגב

משרד התיירות פועל לפיתוח התיירות ביישובי המיעוטים בהתאם להחלטות ממשלה. כל מערכת הסיוע שתוארה לעיל לגבי התיירות הכפרית פועלת גם לגבי יישובי המיעוטים. באזור הגליל מטופלים יישובי הדרוזים והצ'רקסים והבדואים ובדרום הבדואים.

בנוסף לכל אפשרויות הסיוע במסגרת החממות התיירותיות וההכשרה המקצועית. ביישובים מסוימים זכאים יזמים למענק של 24% מעלות הקמה של יחידות אירוח.

הפעילות המשולבת של משרד התיירות בפיתוח התשתיות ופיתוח/עידוד היזמות הפרטית, מכוונת ליצירת מסה קריטית של מגוון אמצעי אכסון תיירותיים החל מיחידות אירוח כפרי ועד מתקני אכסון תיירותיים, לצד יצירת מוקדי משיכה לאתרי ביקור ומושכנים באזורים וחבלי ארץ שהוגדרו כחבלי ו/או מתחמי תיירות.

פיתוח תיירות באזור אילת – איילות:

אילת - העיר אילת הגיעה בעיקרון לרוויה מבחינת תשתית האכסון התיירותי מבחינה תכנונית. העיר כוללת את מספר חדרי המלון הרב ביותר בישראל כ- 12,000 חדרים ועוד כ- 5,000 חדרים בתוכניות מאושרות. מה שאילת זקוקה כיום הוא הגדלת מגוון האטרקציות התיירותיות שימלא את חדרי המלון ויצדיק השקעה נוספת בהגדלת תשתית האכסון בעיר.

תשתיות ציבוריות - השקעות משרד התיירות באילת מכוונות למספר נושאים:
פיתוח צירי קישור ברצועת החוף לכוון טאבה ולכוון הגבול הירדני

יצירת חיבור בין אזורי התיירות, החופים ומרכז העיר.
ביצוע סדרת שדרוגים, שיפורים וטיפול מכלולי תיירות וותיקים.
שותפות בקידום פיתוח אלמנטים ופלאי שוק תיירותיים חדשים ומיוחדים.

טיילות - המשרד טיפל בטיילות בחוף הדרומי. טיילת השלום באזור מלון הנסיכה לרבות גשרי כניסה למים, הסדרת שימושים וקליטת קהל לרחצה בחוף הדקל בעלות של 10 מיליון ₪. בחוף הצפוני נעשתה "מתחת פנים" לטיילת בתי המלון בעלות של 18 מיליון ש"ח.

הפארק המרכזי - בוצע הפארק המרכזי במטרה לגשר בין העיר לאזורי תיירות עלותו כ- 11 מיליון ₪ מתוכו 5 מיליון חלקו של משרד התיירות.

בתכנון לשנים הבאות: השלמת הטיילת הדרומית בין חוף אלמוג לטאבה ושונות מלאכותית – אטרקציה תת ימית שמטרתה להפחית את העומס על השונות הטבעית.

אטרקציות מלאכותיות - על מנת לקדם להגדיל את מגוון האטרקציות המלאכותיות הכליל משרד התיירות את אילת במפת העדיפות לסיוע בהקמת אטרקציות. בימים אלה ידוע על כוונות להקמה של מספר אטרקציות חדשות לדומא: מתקן החלקה על הקרח, סקי יבש, פארק מים, מיני גולף ועוד. וכן שדרוג והרחבה של אטרקציות קיימות.

איילות - באזור המועצה האזורית איילות יש 4 פרויקטים מרכזיים.

צוקים - ישוב שהוקם בכוונה שמרבית תושביו יעסקו בתיירות. במסגרת זו פועל המשרד לפיתוח תשתית ראש שטח לפרויקטים תיירותיים, ובמקביל הוכלל הישוב במפת העדיפות לסיוע במענקים ליזמים בתחום התיירות (בעיקר יחידות אירוח) בהתאם לכללים.

אקוואריה - פרויקט "מגה" תיירותי הדיסנילנד של ישראל שאמור להשפיע על הפעילות התיירותית גם באילת. הפרויקט קיבל סיוע בקידום התכנון ואמור לקבל מענק הקמה בהתאם לכללי משרד התיירות. בנוסף מקודם פרויקט של אכסון שאמור לקבל סיוע.

פארק תמנע- בפארק מתוכנן המשך פיתוח התשתית התיירותית.

פארק הצפרות - משרד התיירות שותף באמצעות החמ"ת ביחד עם גורמים נוספים בפיתוח פארק הצפרות. בשנים האחרונות בוצעה השקעה בשבילים למוגבלים, שילוט וסככת צפייה בפלמנגו.

באר-שבע - באר-שבע לא הוגדרה כעיר תיירותית מבחינה שיווקית ולכן פעילות משרד התיירות נמוכה ביותר. בעבר נעשתה פעילות של פיתוח תיירותי מסוים בעיר העתיקה בבאר-שבע ובשוק הבדואי, אולם מעבר לכך לא נראה פוטנציאל תיירותי שמצדיק השקעה מבחינת משרד התיירות.

אלכס שפול: מציע לאפשר דירות נופש בתחומי הערים, הדבר מהווה מנוף כלכלי לזים.

כרמית פינץ קדמי: משרד התיירות מתנגד שנושא דירות הנופש ישולב כאמצעי תיירותי מאחר ומדובר על גריעה ממצבת האכסון.

אליסיה סיבר: מביעה ביקורת על כך שמשרד התיירות אינו תומך בפיתוח תיירותי של העיר העתיקה בב"ש.

כרמית פינץ קדמי: משרד התיירות לא רואה את יתרונותיה של באר שבע כעיר תיירות.

ציפי רון: שואלת האם נבחן כושר הנשיאה של אתרי התיירות ותחזוקתם. כמו כן, אונסק"ו הכריז על מספר אתרים בישראל כ"אתרי מורשת עולמיים", האם הם נכללים בתכנית העבודה של משרד התיירות.

כרמית פינץ קדמי: בכל פיתוח נבחן נושא כושר הנשיאה. נושא התחזוקה הנו בעייתי, משרד התיירות משקם ומעביר את האחריות לרשויות המקומיות. המשרד מתנה את הביצוע בהתחייבות העירייה לתחזק את האתר. לגבי אתרי מורשת עולמיים, אלו נבחנים בהתאם לקריטריונים של משרד התיירות.

רם בלינקוב: העלה סוגיות נוספות בעניין הפוטנציאל התיירותי הקיים במדינה עם צמיחתה של הכלכלה הישראלית בשנים האחרונות.

אלון נבות: העלה סוגיה נוספת בעניין התחרות בתיירות מול מדינות שכנות ומדינות האזור.

אדר' דן סתו, סמנכ"ל לתכנון ולפיתוח, הציג את אמצעי המדיניות שבאחריות מינהל מקרקעי ישראל:

פיתוח ענף התיירות בפריפריה:

קידום תכניות למתחמי תיירות כגון: אכסון תיירותי בקרית שמונה, תכנית אב לתיירות בצפון הכנרת, אכסניה לצליינים בשיבלי, שיווק תכניות תיירות בטבריה, מצפה רמון – תכנית "שפת המדבר", דימונה – פארק ממשית, פארק חצרים, ירוחם "על שפת המכתש", דרך היין ברמת הנגב, פיתוח אתרי אכסון בשדה בוקר, ירושלים "תכנית הרכס".

פרויקטים של תחנות רכבת ושימושי קרקע עסקיים:

הרעיון המרכזי: קידום תכניות לשימושי קרקע משולבים כגון- תחבורה, תעסוקה, מגורים ותיירות. ציפוף הבנייה תמנע התפרצות לשטחים פתוחים וקיצור היוממות.

דוגמאות:

עפולה – פעילות תעסוקתית בסמוך לתחנת רכבת.

נתיבות – קידום תחנת רכבת בכניסה לעיר.

קריית שמונה – תכנון תחנת רכבת בשילוב עם מרכז תיירותי.

עכו – איתור הפוטנציאל הקיים.

קריית מוצקין – קידום מרכז תעסוקה גדול.

קריית אתא – תכנון תחנת רכבת כולל מסילה לכון כרמיאל.

פרויקטים לאיתור "מיחזור" קרקעות לייעול שימושי קרקע:

הרעיון: לאתר מגרשים קטנים במערכות קיימות.

סקירה של קרקעות לצורך מחזור קרקע.

איתור מתחמים יחד עם משב"ש בכל הארץ.

איתור ובחינה של המגרשים עפ"י קריטריונים.

פיתוח כלי ממוחשב על בסיס הממ"ג הלאומי בכדי להיעזר בביצוע הסקרים והניתוחים על מנת להגיע למיצוי הטוב ביותר.

גב' ולרי ברכיה, סמנכ"לית למדיניות ותכנון, הציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות המשרד להגנת הסביבה:

סוגיות סביבתיות על סדר היום הגלובלי - פיתוח בר קיימא:

הפנמת שיקולים סביבתיים בפיתוח ובבניה.

הפחתת גזי חממה.

הסתגלות לשינויי אקלים.

הפחתת עומסי צריכה על משאבים במחסור.

שותפויות ואחריותיות.

משמעות גלובליזציה וסחר עולמי.

ניהול סיכונים.

שמירת המגוון הביולוגי.

סוגיות סביבתיות על סדר היום בישראל:

ניהול הביקוש ואספקת תשתיות בצורה ידידותית לסביבה.

ניהול המרחב הכפרי.

שמירת חופים.

- # מזעור/שיקום מוקדי זיהום, מפגע או סיכון (hotspots).
- # הפחתת עומסי צריכה.
- # מעורבות הקהילה בסביבתה.
- # שיפור איכות החיים העירונית.
- # דאגה לסביבה בעידן ההפרטה.
- # דיווח ואחריות עסקית בנושאים סביבתיים.

אמצעי מדיניות קיימים בתמ"א 35 :

באחריות המשרד להגנת הסביבה :

- # פארקים, יערות, שיקום נחלים באזור ב"ש.
- # פארק מערב ירושלים.
- # ניהול מכלולי נוף.
- # השימוש במים מושבים בעיר.
- # בנייה ירוקה.

באחריות משרדים אחרים :

- # התחדשות עירונית (שיכון).
- # תחבורה ציבורית (תחבורה).
- # תמרוץ עיבוד חקלאי – סביבתי(חקלאות).
- # העתקת מחנות – עיר הבה"דים לנגב (ביטחון).
- # שיתוף הציבור (פנים).

נוף נופש ושמירת המגוון הביולוגי תוך שותפות: ממשלה, רשויות מקומיות, קק"ל

- # פארק איילון (5+5 מיליון ש"ח) הקמת חברה ממשלתית.
- # פארק נחל ב"ש (10 מיליון ש"ח).
- # תכנון פארקים מטרופוליניים בקישון, עמק ארזים.
- # קידום אזורי נופש מטרופוליניים.
- # תדריך תכנון לפארקים ואזורי נופש (יתפרסם בקרוב).
- # שבילי אופנים, מעל 30 פרויקטים (10 מיליון ש"ח).
- # חוק חופים ויישומו.
- # תכניות מרקמים לשימור.
- # תכניות אב מועצות אזוריות (1 מיליון ש"ח).

בעתיד : תכנית לאומית לשימור המגוון הביולוגי וחיזוק מסדרון אורך צפון-דרום.

בנייה ירוקה :

- # תקן ISO 5281 (מגורים ומשרדים)
- # תקן ISO 5282 (חסכון אנרגטי למבנים)
- # תחרות עם עמותת האדריכלים למבנה מגורים
- # הסמכת תו ירוק לבניינים – הוגשו 4 (אינטל, בנק לאומי, יד הנדיב, אגוד ערים דן לביוב)

בעתיד : תיקון תקנות התכנון והבניה.

סביבה טובה בהתחדשות עירונית :

- # תנאי סף לשטחים פתוחים.
- # שטחים פתוחים ופארקים בעיר תדריך תכנון, ניהול ואחזקה.
- # "קיימות" מקומית : חסכון, שימור, שיקום, טבע בעיר, גינות ומעורבות קהילתית (1+1 מיליון ש"ח).
- # תכניות אב לפיתוח בר קיימא ברשויות מקומיות.

בעתיד : התייעלות אנרגטית בבניה ובעיר.

תשתיות תחבורה :

- # ליווי סביבתי למערכות תחבורה כולל : כביש 6, מס"ב ת"א - ים, רכבת קלה לירושלים, הסעת המונים גוש דן.
- # קידום תחבורה ציבורית נקייה מיסוי דלקים, רכב היברדי.

בעתיד : ריסון השימוש ברכב פרטי.

תשתיות אנרגיה :

ליווי סביבתי למערכות אנרגיה כולל : ת"כ טורבינות גז, מערכת הולכה גז טבעי , קוגנרציה.
חיסכון באנרגיה – בתאורה ברשויות מקומיות (1 מיליון ש"ח).

בעתיד : חיסכון באנרגיה, התייעלות אנרגטית, טרמינל LNG, פחם IGCC בלבד.

משמעות עידן ההפרטה :

חלוקת מערכות אספקה – תשתיות וחוסר שילוב ביניהם.
שינוי יעדי החברות משרות ציבורי למיקסום הרווח העסקי.
הטלת האחריות הסביבתית על החברה במכרזים ובהליכי הפרטה.

בעתיד : CSR אחריות עסקית לחברה ולסביבה.

הפחתת גזי חממה והסתגלות לשינוי אקלים :

משמעות: תדירות גבוהה יותר של אירועי שיא – חום, קור, אורז, עוצמה.
עוצמת הצפות ותדירותם.
עוצמת פגיעות אוכלוסיות באזורים חשופים.

בעתיד : מחויבות ישראל להפחתת גזי חממה, הערכות להסתגלות.

ניהול סיכונים :

סיכונים הנובעים מתופעות טבע וממעשי אדם, או שניהם ביחד, כגון : בולענים ים המלח התמוטטות המצוק החופי, הצפות רעידות אדמה, אירועי חומרים מסוכנים.
בעתיד : מפות סיכון וההערכות למזעור נזקים כבסיס לתכנון.

שימור זרובות קרקע :

הישגים של תמ"א 35 באמצעות הגדרת צפיפויות, צמוד דופן.
סיפק מסגרות מתואמות ומקובלות להכוונת פיתוח ומניעת בזבז קרקעות ע"י בניה מבוזרת ומנותקת.

בעתיד : המשך כלים קיימים וחיזוקים.

גב' אורנה להמן, ראש תחום תכנון תחבורה, הציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד התחבורה :

קידום תשתית תחבורתית להגברת הנגישות בין דרום הארץ למרכז :

קידום כביש 6 –דרומה :

קטע 19/20-בסלילה מתקדמת. פתיחת קטע שורק-קרית גת לתנועה-נוב' 2007.
פתיחת קטע עד מאחז – מאי/יוני 2008.
קטע 21- מאחוז עד דרך מס' 25-בשלבי אישור סטטוטורי.
קטע מנבטים עד צומת הנגב – מתן הוראה לתמא מפורטת.

תשתית מסילתית :

קו מהיר לבאר שבע – הכפלת מסילה בביצוע. תאריך משוער לסיום סוף 2009.
קו אשקלון-שדרות-נתיבות-אופקים-באר שבע –בביצוע. מועד משוער לסיום מחצית 2010.
קו מהיר לנבטים + תוואי לאורך כביש 31 – סוגיה שתוכרע במסגרת תממ/23/4/14.

שדות תעופה ומנחתים :

אילת צפון –שדה תעופה בינלאומי בדרום. תוכנית –טרם קיבלה תוקף. במקביל, נבחנת ע"י המשרד חלופה לשדה תעופה בינלאומי משותף עקבה-אילת.
נבטים-שדה תעופה בינלאומי משלים לנתב"ג - הכנת הוראה לתמא מפורטת.
מנחת שדה תימן (ב"ש) – המנחת שופץ משמעותית בשנים האחרונות וגם השנה ממשיכים בשדרוגו.

קידום תשתית תחבורתית להגברת הנגישות בין צפון הארץ למרכזה:

קידום כביש 6 – צפון:

- # קטע 18 של כביש 6 – מסתמן פתרון לסוגיית הקברים, מועד מתוכנן לסיום סוף 2009.
- # קידום קטע מספר 3 ו-7 - בדיקה נוספת לחלופת המינהור מעין תות-יגור ולגבי קטע 7 (מיוקנעם ועד למחלף העמקים) אושרו החלופות שיכללו בתסקיר.

תשתית מסילתית:

- # מסילת העמק – מאושרת.
- # הכפלת המסילה חיפה- נהריה.
- # מסילת עכו-כרמיאל – מסילה מאושרת בות"ל. מקודם הליך תכנון מפורט לשם תפיסת הקרקע ופינויים.
- # חיפה-שפרעם-נצרת – מאושרת בשינוי 15 לתמא/23. מקודם הליך תכנון מוקדם לשם הגשת תוכנית מפורטת עפ"י תיקון 37 לחוק.
- # המסילה המזרחית צפונה מחדרה.

שדות תעופה:

- # שדה תעופה חיפה – שר התחבורה החליט על שדה לטיסות פנים ארציות (רמה 3). האחריות לקידום על עיריית חיפה בליווי צוות בראשות מנכ"ל משרד התחבורה.
- # קידום שדה תעופה מגידו למול שדה תעופה חיפה- יוחלט בכפוף לתוכנית אב לתעופה.
- # שדה תעופה מחניים – הוגשה תוכנית מפורטת.

מנחתים:

- # בגליל העליון (מנחת כברי במקום בצת) - בהליך אישור סטטוטורי והכנת תסקיר השפעה על הסביבה.
- # בגליל תחתון (מנחת לביא ממזרח לקיבוץ במקום נצרת) - אושר בועדות התכנון אך ההליך נעצר.
- # מנחת קרית שמונה – בקשיים.

פיתוח מטרופולין באר-שבע:

- # הכפלת המסילה לבאר-שבע + תוספת תחנה.
- # מסילת רכבת אשקלון באר-שבע.
- # בצוע עוקף מזרחי לבאר-שבע.
- # קידום עוקף צפוני-מערבי (חלקו הדרומי מעוכב לאור התנגדות משרד הביטחון).
- # קידום מת"צים גם בעיר העתיקה.

פיתוח העיר ירושלים:

- # קידום וביצוע המסילה לירושלים:
- # קטע נתב"ג- שער הגיא בשלבי ביצוע.
- # קטע נתב"ג – מודיעין – צפוי להיפתח ביולי 2007
- # קטע שער הגיא – תחנת בנייני האומה – בשלבי קידום תמא משלימה עפ"י הוראת המועצה הארצית בליווי הגוף המאשר.
- # סיום משוער – רבעון ראשון 2012.
- # הקו מקצר את זמן הנסיעה בין ירושלים לת"א – זמן נסיעה כ-30 דקות.

פיתוח מערכת דרכים מהירות לירושלים וממנה:

- # שדרוג דרך מספר 1 משער הגיא-הכניסה לעיר – אושר בות"ל.
- # פתיחת כביש 9 – חיבור ישיר לצפון העיר.
- # קידום כביש 39.
- # יצירת טבעת של דרכים ראשיות.
- # תמ"מ/30/1 הטמיעה את הטבעת המזרחית והדרומית.
- # כביש הטבעת המערבי בדיונים בות"ל.
- # קידום נתיב מהיר לתח"צ בכניסה לירושלים.

מערכת הסעת המונים בירושלים:

- # ביצוע הקו הראשון של הרכבת הקלה מהר הרצל ועד פסגת זאב.
- # קידום מת"צ BRT משכונת גילה לרמות – אופציה להפוך לקו רכבת קלה בעתיד.
- # נפתח לתנועה המת"צ בקטע קרן היסוד-קינג ג'ורג' ובקטע של שד' גולדה מאיר.
- # לוי"ז לביצוע והשלמת הקו הראשון – 2009.
- # קידום שלב שני של מערכת הרכבת הקלה-עדכון הרשת ובחינת חלופות טרם הגשת תב"ע ותכנון מפורט.

מערכת הסעת המונים במטרופולין ת"א:

- # הקו האדום מבת ים – לפתח תקווה – מכרז BOT, תחילת תפעול בשנת 2013.
- # תוכנית אב למערכת הסעת המונים לשנת יעד 2030. על בסיס תוכנית זו תעודכן תמא/23/א.
- # חברת נתיבי איילון מקדמת תכנון של רשת קווי BRT שיתקשרו ויזינו את קווי המתע"נ. עד שנת 2013 יפעלו שלושה קווים ברחבי המטרופולין:
- # קו השרון המקשר בין כפר-סבא, רעננה והרצליה.
- # קו המקשר בין ראשל"צ, חולון ובת-ים.
- # קו המקשר בין רחובות, ראשל"צ, חולון ות"א בתוואי 412-44.

פרויקטים במטרופולין ת"א:

- רכבת ישראל משלימה קווים מסילתיים נוספים למטרופולין ת"א:
- # הקו למודיעין, מסילה באילון דרום עד לאשדוד, קו כפר סבא רעננה-הרצליה בתוואי 531.
- # במהלך 2009 יבוצע ארגון מחדש של קווי האוטובוסים במטרופולין.
- # קידום מיזם נתיב מהיר לתח"צ בכניסה לת"א מכיוון כביש מספר 1 – נת"צ שפירים.

מערכת הסעת המונים במטרופולינים:

- # צוות תוכנית אב למטרופולין חיפה הכין תוכנית לרכבת קלה מערכת המבוססת על קווי BRT. הקו הראשון יוליך מצפון הקריות לבת גלים עם שלוחות לקריית אתא ולהדר הכרמל.
- # צוות תוכנית אב למטרופולין באר שבע שימור על זכויות דרך מתאריות עתידיות למערכת הסעת המונים על בסיס המלצות של צוות הולנדי.

עידוד השימוש בכלי רכב נקיים:

- # החלפה שיטתית / מדורגת במימון מת"ח של מנועי האוטובוסים, ממנועי דיזל מזהמים למנועי יורו 3+4, שהם נקיים יותר ושקטים יותר.
- # מערכת הסעת המונים LRT+ תהיה חשמלית.
- # מערכות הסעת המונים BRT יהיו היברידיים.

תשתיות הולכי רגל + אופניים עירוניות:

פרויקט משותף שיכון-תחבורה ל"הנחיות לתכנון רחובות בערים".

התוצאה - הנחיות משולבות בחמישה ספרים: האפיון האורבני, הכביש והמדרכה, הצמתים, הולכי הרגל, האופניים.

אלכס שפול: מערכות התחבורה בצפון ובגליל לא מפותחת די. התכנית היחידה שאושרה בנושא מסילות ברזל היא תכנית לקו תל אביב – נהריה.

אל"מ גילה כליפי - אמיר, ראש מחלקת תשתיות באגף התכנון בצה"ל הציגה את אמצעי המדיניות שבאחריות משרד הביטחון:

פריסת צה"ל בנגב - תכנון יישום ומשמעויות:

פריסה צבאית כמחוללת שינוי במרחב: תעסוקה, פנאי, חינוך, מסחר ושירותים, מגורים, אקדמיה. שיקולים בתכנון פריסה ביטחונית:

חיצוניים: הסדרים מדיניים, מדיניות ממשלה, מתאר משאבי, איכות הסביבה, אורח חיים (גידול בתיירות ונופש, פירור), גורמי תכנון – מוסדות התכנון, יזמים, אזרחים.

פנימיים: מאפיינים ביטחוניים, איום הייחוס, הצורך המבצעי, פריסה בחירום, שטחי אימונים, לוגיסטיקה ותנועה, מרחב אווירי.

הסדרים מדיניים:

הסכמי אוסלו – היערכות מחוץ למרכזי הערים, פריסה מחודשת של מחסומים וכוחות בט"ש. יציאה מלבנון – היערכות מחודשת לאורך קו הגבול הבינלאומי. פינוי רצועת עזה - שינוי פריסה לאורך גבול הרצועה וגבול מצריים.

מדיניות ממשלה:

צמצום נוכחות צה"לית במרכזי הערים והקמת צוות בינמשרדי לשיווק מחנות (1994).
הגדרת חיזוק הפריפריה כיעד לאומי, והקמת וועדת שרים לחיזוק נגב – גליל, בראשות השר שמעון פרס.

מתאר משאבי:

שינויים במציאות התקציבית, התאמה והתייעלות, מבנה ארגוני חדש, איחוד יחידות, גודל יחידות ופריסתן במרחב.

איכות הסביבה:

עליה במודעות לצורך שמירה על הסביבה, הבנה בצה"ל כי הקרקע הנו משאב מוגבל, שינוי בפריסה הקיימת של תשתיות צבאיות, שינוי תפיסת התכנון תוך הטמעת שיקולים סביבתיים בבחירת מיקום הפריסה ובבינוי מתקנים ומחנות.

אורח חיים:

עליה ברמת החיים, שינוי בטעמים ובתרבות הפנאי, שינויים בדפוסי מגורים, תחרות על שימושי הקרקע ועליה לביקוש קרקעות בשטחים פתוחים, שינוי במתווה אימונים ופריסת יחידות.

גורמי תכנון – מוסדות התכנון, יזמים ואזרחים:

פיתוח אזרחי, קונפליקט עם פריסה צבאית וביטחונית, תחרות על שימושי הקרקע במרחבים המטרופוליניים, התאמת פריסת היחידות למציאות המשתנה.

גורמים היסטוריים:

בראשית ימיה של המדינה (עוד לפני הקמת צה"ל) התשתית הפיזית התקיימה בתחומי המערך היישובי. קביעת צרכיו הטריטוריאליים של צה"ל, הינה פועל יוצא מהמציאות המרחבית הדמוגרפית – ה" N" ההתיישבותי. עם פינוי הבריטיים את הארץ החלה התרחבות הדרגתית לתשתיות המחנות והמתקנים שהותירו הבריטים. קביעת מיקום המחנות הבריטים, התבססה על רשת מסילת הברזל (לאורך מישור החוף מרפיח בדרום ועד ראש הנקרה). בשל הצורך באספקת שירותים ומוצרים ליח' הצבא, נבנו מרבית המחנות בסמוך לריכוזי אוכלוסיה.

מאפיינים ביטחוניים: העדר עומק אסטרטגי, מגוון משתנה של מאפיינים טופוגרפיים, העדר מחסומים טבעיים משמעותיים, פגיעות דמוגרפית וכלכלית, מרחב אווירי צר, מוכוונות מענה למספר חזיתות.

מרחב אווירי:

פעילות תעופה: נתיבי טיסה, שטחי טיסה נמוכה, מנחתים ושדות תעופה.
תשתית קשר: שידור, קליטה, מכ"מ.
הגבלת פיתוח אזרחי במרחב (בנייה לגובה, הגבלות שהייה, הסתרה).
הגבלת ותחרות על שימוש במרחב האווירי.

הקרקע כמשאב – שימושים מתחרים: מגבלות בניה, מגבלות תעופה, שטחי אימונים.

תוכנית מעבר יחידות צה"ל לנגב:

פריסת מחנות ומתקנים מחוץ למרחב מרכז הארץ (למעט פריסה מיני הכרחית), בצפון ובדרום הארץ, באופן שיספק מענה לצורך המבצעי, יעדי בנין הכוח וקיום השגרה.
כל זאת, תוך:
צמצום החיכוך עם המגזר האזרחי והשתלבות במגמות הפיתוח האזרחי.
השתלבות במאמץ הלאומי לחיזוק הפריפריה.
ניצול מיטבי של משאב הקרקע: איחוד וצמצום מחנות, הגדלת ניצולת מחנות קיימים, בניה לגובה.
שימור והפעלה מיטבית של שטחי האש.
שמירה על ערכי הנוף ואיכות הסביבה.
שיפור אמצעי ניהול התשתיות הצבאיות ושיפור בסיס הנתונים בממ"ג הצה"לי.

הנחות יסוד למימוש החזון:

הפריפריה, בדגש על מרחב דרום הארץ, מאפשרת פריסה רחבה של יחידות ומתקנים.
תמשך מגמת ההתייעלות בניהול משאבי צה"ל.
מגמת העלייה בביקוש לשטחים במרכז הארץ תלך ותגבר.
המהלך הצבאי יהווה חלק ממהלך לאומי כולל לפיתוח הפריפריה, בצפון הארץ ובדרומה.

המהלך מותנה בתמיכה של המדינה : גמישות תקציבית, והנחת תשתיות לאומיות תומכות (תחבורה, חינוך, תעסוקה, בריאות).

מעבר צה"ל דרומה – נגזרת ראשונה של תר"ש תו"פ :

מעבר צה"ל דרומה מהווה שלב ראשון ומרכזי במימוש תר"ש תו"פ מהסיבות הבאות :

ביקוש לקרקעות במרכז הארץ עליהם פרוסים מחנות צה"ל.

היצע קרקע נרחב בנגב.

מדיניות לאומית לחיזוק הפריפריה וההבנה כי צה"ל יכול לשמש מנוף למימוש מדיניות זו.

אפשרות לחידוש ושדרוג תשתיות צבאיות.

מעבר יח' צה"ל לנגב - פירוט עיקרי המהלך המלא :

מהלך כולל במסגרתו יועתקו מירב מחנות צה"ל הפרוסים במרכז הארץ אל הנגב. המהלך יכלול :

העתקת בסיס חה"א מלוד ופריסתו בתחום בסיס חה"א בנבטים שיהפוך כנף התובלה הראשית של צה"ל.

הקמת עיר בה"דים אשר תקלוט לתחומה בה"דים מצריפין, בית ליד ומחנה שערי אברהם – נקבעה

בצומת הנגב הפריסה לאחר בחינה מעמיקה לכלל המשמעויות הסביבתיות.

הקמת פארק טכנולוגי בקרבת אוניברסיטת ב"ש שיקלוט לתחומו יח' קשר ומחשבים ממחנה צריפין

ושלישות ראשית ברמת גן.

הקמת פארק מודיעין במרחב ליקית עומר אשר יקלוט לתחומו יחידות מודיעין ממחנות גלילות, סירקין

ומחנות נוספים במרכז הארץ.

העתקת יחידות חי"ר מוטסות ממחנה ביל"ו ומחנה בית ליד למחנה שיוקם בצפון בסיס חה"א בנבטים.

יתרונות לאומיים ממימוש התוכנית :

מנוף משמעותי ביותר לפיתוח הפריפריה בדגש על הנגב.

התייעלות בקיום שגרת החיים של צה"ל.

שילוב המהלך במגמות הפיתוח האזרחיות - תשתיות תחבורה (רכבות, כבישים שדות תעופה פנימיים),

אזורי תעסוקה, מסחר, שירותים ומגורים.

הקטנת החיכוך עם המגזר הצבאי (מחנות, תשתיות ושטחי אימונים)

שחרור שטחים במרכז הארץ לפיתוח אזרחי.

מתן אפשרות לשימור ערכי טבע ונוף ופתיחתם לכניסת אזרחים.

שחרור שטחים להקמת ישובים אזרחיים ותשתיות תומכות.

צמצום מגבלות תכנוניות (תחמושת, קרינה, רעש).

יתרונות לצה"ל ממימוש התוכנית :

חידוש ושדרוג משמעותי של תשתיות.

ניצול מקרקעין ביטחוני מוקצה (שטח מוקצה בצפון בסיס נבטים, צומת הנגב).

ריכוז תשתיות צבאיות (שאינן תלויות מיקום), במרחב גיאוגרפי מוגדר - הקטנת מרחקי נסיעה, חיסכון

בתקורות, ניצול יתרונות לגודל.

ריכוז ואיחוד מגבלות על הסביבה בשטח מצומצם.

הזדמנות ליצירת שינוי ארגוני יסודי, הטומן בחובו : התאמת הפריסה לתכנון האופרטיבי, חיסכון

במשאבים (כ"א ותקציב), שינוי פריסה המותאמים לתכנוניות ומגמות הפיתוח האזרחיות, פיתוח תרבות

ארגונית חדשה לצה"ל.

סיכונים במימוש התוכנית :

אובדן של אוכלוסיות איכות כתוצאה מהעברת מרכז הכובד לדרום.

יצירת קווי לוגיסטיקה ארוכים כתוצאה מריכוז תשתיות.

תהליכים חלקיים שיביאו לפגיעה בחיסכון הצפוי.

שינוי במדיניות ממשלתית.

רוויה בפרויקט תשתית – "כאוס תכנוני".

רציונל איתור תאי שטח לפריסה :

מהלך איתור פוטנציאל שטח זמין (צבאי ואזרחי), לפריסת היחידות שסוכמו להעתקה לנגב, התאפיין

במספר שלבים :

ניתוח שטחים ביטחוניים (מחנות, שטחי אש ושטחים מוקצים שטרם נעשה בהם שימוש), המאפשרים

פריסה בתחומם בהתאם לצרכי היחידות.

זיהוי מגמות במגזר האזרחי : תהליכי תכנון, בחינת אפשרות לשימושים משותפים בתאי שטח, זיהוי

קונפליקטים, מתוך מטרה לצמצמם.

ניתוח תשתיות אזרחיות תומכות לתאי השטח הנדרשים, דוגמת: תחבורה – כבישים ורכבות, חינוך, תעסוקה, מגורים.

איתור תאי שטח לפריסה - שיח עם גופי התכנון האזרחיים:

התוכנית הוצגה ותואמה (בשלביה השונים), למגוון גורמים ממשלתיים ולגורמי תכנון אזרחיים: משרד האוצר, משרד רוה"ם, ועדת שרים נגב-גליל, מנהל התכנון במשרד הפנים, החברה הלאומית לדרכים, רכבת ישראל, הוועדה המחוזית דרום.

התבצע היזון חוזר עם הגופים- הביטוי התכנוני שהוצע על ידי מנהל התכנון, הינו הוספת שימושי ויעודי קרקע הצבאיים לתוכניות המתאר האזרחיות.

בעקבות השיח עם מנהל התכנון במשרד הפנים, סוכמה פלטפורמת מטרופולין ב"ש, כבסיס לעבודה ובחינה משותפת.

סוכמו מרחבי החיפוש במתואם עם הוועדה המחוזית דרום.

מתקיים שיח רציף עם ממ"י על מנת למפות את מרחבי החיפוש ולהגיע לאיתור מוסכם.

מעבר יחידות צה"ל לנגב כשינוי תפיסת תכנון:

התוכנית שהוצגה מביאה איתה תפיסה תכנונית חדשה שעיקרה יצירת זיקה תכנונית צבאית אזרחית:

הגדרת תוכנית המתאר כבסיס לתכנון פריסה צבאית.

שילוב גורמי התכנון האזרחיים משלב התכנון המוקדם.

הכרה כי פריסה צבאית הינה מחולל שינוי מרחבי.

פריסת מרכיבי השינוי המרחבי הטמון בפריסה צבאית והכוונתם להשגת יעדי פיתוח אזרחי.

מגמות להמשך:

החלת התפיסה האמורה על תר"ש תו"פ ויישומה ברמה הארצית.

שילוב גורמי התכנון משלב התכנון המוקדם.

תיאום התכנון הצבאי והאזרחי בראייה תכנונית ארוכת טווח ובחינת האפשרות למתן ביטוי סטטוטורי לכך.

מר יובל פלד, מנהל חטיבת תכנון ופיתוח ברשות הטבע והגנים הלאומיים, הציג את

הנושאים שבטיפול רשות הטבע והגנים הלאומיים:

שיקולי העבודה וקביעת היעדים של הרשות נסמכים, בין השאר, על אמצעי המדיניות של תמ"א 35 ועקרונות הפיתוח בר הקיימא תוך הדגשת הצורך בשמירת מערכות טבעיות, ערכי טבע, נוף ומורשת לנו ולדורות הבאים.

מדיניות שטחים פתוחים

תכנון יוזם לחלקי ארץ גדולים (תכניות מרקמיות ותכניות נוספות).

זירוז הטיפול בהכרזת שמורות וגנים.

התחלה של טיפול והגדרה מפורטת של מכלולי הנוף.

תכנון מושכל לאורך נחלים.

קביעת מדיניות בנושא הים והחוף.

מניעת פלישה לקרקעות בבעלות מדינה (בעזרת הסיירת הירוקה).

פיתוח התשתיות

מזעור נזקים (תגבור מערך הפיקוח 24 פקחי תשתיות)

איחוד והצמדת תשתיות, שילוב תשתיות (תקשורת וחשמל, מים וגז)

מים

"זכות הטבע והנוף למים" – העברת תיקון לחוק המים.

יישום החוק והמדיניות להשבת המים לטבע. (קבלת הקצאות, הורדת תפיסות, ניצול במורד).

הגדרת מדיניות להקצאת מים לנוף.

שיקום בתי גידול לחים עשירות פרויקטים ביניהם: תל דן, נחל תנינים, אפק, עין גדי, מקורות הירדן.

שימור המורשת התרבותית

זיהוי ושימור של נופי תרבות (עדכון ותוספת של מכלולי נוף)

הכרזה על אתרים כ"אתרי מורשת עולם"

שימור מבנים ומתקנים היסטוריים

שיחזור מבנים ומתקנים היסטוריים

פיתוח הנגב והגליל

הכרזה על אתרי מורשת עולם – "דרכי הבשמים", התלים המקראיים, מצדה.
פיתוח של אתרי ביקור הקולטים כ 5.5 מיליון מבקרים בשנה בתשלום.
תחזוקת אתרי ביקור הקולטים כ – 10 מיליון מבקרים בשנה ללא תשלום.
השבת בע"ח שנכחדו לבר בגליל ובנגב
פיתוח חניוני לילה
דחיפה של שיקום מחצבות (מכתש רמון)
ניהול שטחי האימונים הסגורים והפתוחים
שביל ישראל לאופניים (תואם גם סעיף 7.13 "עידוד הליכה ברגל ונסיעה באופניים על ידי הקמת תשתית מתאימה ודאגה לביטחון ובריאות")

ירושלים

"שימור המורשת הבנויה של ירושלים": גן לאומי סובב חומות ירושלים, עמק צורים, עיר דוד, גיא בן הנוס.
"הקמת פארק לאומי ממערב לעיר ירושלים":
תכנון, ליווי ופיתוח של פארק מטרופוליני עמק הארזים ועמק רפאים.
שיקום מעיינות וטרסות במרחב הקרוב לירושלים (עין לבן, עינות תלם, עין חרת, חר' בית עיטב ועוד).

אמצעים חברתיים: "חינוך לקיימות", "צימצום ההיבדלות", "לכידות חברתית"

הקמת 12 מרכזי הדרכה לאורכה של הארץ.
פעילויות הסברה (מגוון ביולוגי, שמירת המורשת).
אימוץ אתרים על ידי קהילות סמוכות ("אתר קהילה").
ביצוע פעילויות לרווחת הציבור, בעלות זיקה לטבע ומורשת בתחומי גנים ושמורות ("שישי תרבות", פסטיבלים, אירועים).
מבצעי הוזלה לתלמידים ולמוגבלים.
תכנית "קצין שומר טבע".
שימור הסביבה החופית באמצעות "מיני דגל".

פיתוח ושימור

פיתוח לצרכי קליטת מבקרים.
הבטחת נגישות וזמינות אתרים גם לציבור מוגבל.
עידוד והכוונת נב"ט באזורים כפריים (אופניים, חניוני לילה).
קביעת קריטריונים לשיתוף ציבור בתכנון, ביצוע סקרים ושילוב ציבור בתכנון אזורי.

מר מו פרוביזור, מנהל אגף התכנון ברשות המים, הציג את הנושאים שבטיפול רשות

המים:

פיתוח תשתית חקלאית ברחבי הנגב:

הכנת תכנית אב להספקת מים שפירים לנגב לקראת סיום.
הכנת תוכניות אב להספקת קולחים ומים מליחים לנגב תצא לדרך השנה.
תכנית להמשך פיתוח מפעל השפד"ן בשלבי ייזום.

יצירת חגורות ירוקות של פארקים וערות סביב ישובי מטרופולין באר שבע:

התכנית להשבת קולחי ב"ש, לכיוון מזרח, כוללת גם הספקת קולחים לפארקים ולגינות עירוני.
מפעל ההשבה נמצא בהקמה. ביצוע הקטעים שיספקו מים לצרכים הנ"ל מותנה בשדרוג מט"ש באר שבע.

העתקת מחנות צה"ל לנגב:

הוכנה תכנית להספקת מים למחנות צה"ל במיקומם החדש. (שולבה גם בתכנית האב לנגב).

פתרון התיישבות שיטתי לאוכלוסיה הבדואית בנגב:

חברת מקורות מספקת מים ל – 6 העיירות הקיימות.
הסתיים התכנון (נמצא בשלבים שונים של ביצוע) להספקת מים ל – 9 העיירות המתוכננות במסגרת המועצה האזורית אבו בסמה.

בדיקה לחיוב השימוש במים מושבים במגזר העירוני:

מדינת ישראל מסייעת כיום בהקמת מפעלי השבת קולחים לשימושים חקלאיים באמצעות מתן מענק עד לגובה של 60% מעלות ההקמה.
למפעלי השבת קולחים לגינון עירוני ניתן מענק מוקטן ותוקפו פג.
בחודשים הקרובים יכנס לתוקף הסדר חדש לפיו יינתן ליזם מפעל השבת קולחים לגינון עירוני מענק חד פעמי בגובה של 4 ש"ל למ"ק X הכמות השנתית שתסופק.

ריכוז הטיפול והאחריות בכל נושאי המים בידי גוף אחד:

ב 1/1/07 הוקמה הרשות הממשלתית למים וביוזם המחליפה את נציבות המים. צורפה אליה הרשות הציבורית למים ועד שנת 2010 יצורפו אליה מנהל משק המים העירוני והמנהלה לתשתיות ביוב.

הכנת תוכנית מתאר ארצית לשילוב תשתיות:

רשות המים מבקשת, שבמסגרת התכנית הנ"ל, תמצא הדרך לחייב אבטחת תוואי להעברת קווי מים בצמוד ולאורך תשתיות תחבורה.

סוגיות נוספות שהועלו במהלך הדיון:

רפי בראל: תמ"א/ 35 מציעה שינויים למצב "עסקים כרגיל", על מנת לכוון את הפיתוח המוצע על ידה. חלק גדול מהדוברים הציגו את מצב "עסקים כרגיל". יש לתת את הדעת לנושאים נוספים כגון: הפריסה המרחבית, פריסת האוכלוסייה הרצויה, כיצד ניתן להגיע ליעד האוכלוסייה בנגב. בנושא התעסוקה כיצד משרדי הממשלה פועלים לקידום ועידוד התעסוקה באזורי הפיתוח על ידי יצירת מוקדי צמיחה.

משה פאול: תמ"א/ 35 הנה תכנית "חזונית" ויש לערוך בקרה יסודית יותר לקראת הדיווח לממשלה.

חנן ארז: יש לעשות הבחנה בין "מדינת תל אביב" לבין הפריפריה. על משרד הפנים להגיב לנאמר במכתבו של נציג משרד האוצר כפי שהוצגה בתחילת הישיבה.

ארזה צ'רצ'מן: מציעה לערוך אינטגרציה בין-משרדית לאותם נושאים.

מנחם זלוצקי: יש להסיק מסקנות לגבי ישיבה זו ולהטמיען לקראת הדיווח הבא. מציע לערוך לפי נושאים או לחילופין, לבחון אזור או מטרופולין מסוים, וכיצד האמצעים משתלבים בו.

ולרי ברכיה: חסרה התייחסות משרד התשתיות הלאומיות לאמצעי המדיניות.

ציפי רון: נדרשת התייחסות לנושא איחוד תשתיות (גז, מים, ביוב ועוד). כמו כן, יש לעקוב אחר נושא אכיפת החוק. מדגישה את חשיבות מערכת אינטגרטיבית לתחבורה ולנושא השימור. אמצעי המדיניות שבאחריות משרד החינוך חשובים מאוד לדמותה של הארץ.

רם בלינקוב: הביע אכזבה על כך שלא נשלחה נציגות של משרד החינוך לקראת הישיבה והצגת הנושאים שבאחריותם.

איתמר בן דוד: לגבי התחדשות עירונית, הנושא הנו מורכב וראוי ואינו מקבל ביטוי מלא, עפ"י הצגת הדברים. יש ליזום החלטות ממשלה בנושא, יש לטפל בנושא דיור בהישג יד.

אלכס שפול: יישום הוראות התמ"א הנו באחריות כל משרדי הממשלה. ממה שנשמע במהלך הישיבה היישום בפועל לא קיים, אין מנגנון בקרה שכל משרד ממשלתי יעבוד תחת אותו מסמך. לגבי התחדשות עירונית בגליל ובנגב, אין מינוף כלכלי לכך שהתחדשות עירונית תיושם בפריפריה.

מנהל מינהל התכנון ויו"ר המועצה הארצית מסכמים את הדיון:

אדר' שמאי אסיף:

- על משרדי הממשלה להטמיע את אמצעי המדיניות שנקבעו בתמ"א/ 35 בתכניות העבודה של משרדם, לרבות תקצובם.
- תמ"א/ 35 עוסקת בנושא שמירת שטחי החקלאות. תומך באמירה של יצחק ישועה בנושא שמירת השטחים החקלאיים הן בפריפריה והן במרכז הארץ.
- לגבי התחדשות עירונית. טוען כי קיימת בעייתיות בחידוש העירוני שכן מחריף את הפערים בין המרכז והפריפריה ויש להפעיל אמצעים לכך שהחידוש העירוני ייושם בפריפריה.
- בנושא התיירות, קיים פער גדול בין הראיה של משרד הפנים / מינהל התכנון לבין הראיה של משרד התיירות לעניין הפוטנציאל התיירותי והמשאבים שיש לפתח בתחום.
- לגבי הצגת הנושאים של ממ"י, מביע אכזבה לכך שהסעיפים המפורטים באמצעי המדיניות לא הוצגו. לא פורט נושא שיווק יח"ד והיכן, מה קצב השיווק, באילו מקומות. מבקש לעקוב אחר הסעיפים המפורטים שמסמך שהופץ לקראת הישיבה.
- תומך בדברים שהוזכרו לעניין אכיפת החוק ולעניין החשיבות של החינוך לדמותה של הארץ.
- סבור שיש להשלים את העבודה ולהביא כדיווח שלם למועצה הארצית לפני העברה לממשלה.

מר רם בלינקוב:

- מברך את חברי המועצה הארצית על הצגת הנושאים.
- העבודה בנושא תמשך בישיבות המועצה הארצית הקרובות ברובד הנושאי והמשרדי, לקראת הדיווח לממשלה.
- מביע חוסר שביעות רצון מכך שנציגי משרד האוצר והחינוך לא משתתפים בישיבה מיוחדת זו.
- מבקש מנציגי משרד הבינוי והשיכון להציג בפניו מצגת מתוקנת בה יוצג מה המשרד עושה, מקדם ומבצע בהתאם לאמצעי המדיניות של המשרד ולא מצגת אשר מציגה את הבעיות הכרוכות בכך.
- מבקש מנציגת משרד התחבורה להדגיש ביתר שאת במצגת את נושא העדיפות לתחבורה ציבורית. כמו כן, מביע התנגדות לסלילת כבישי טבעת סביב הערים שכן הנם אנטי-תזה לתחבורה ציבורית.
- לגבי דברי מערכת הביטחון, הורדת בסיסי צה"ל לנגב לא צריכה להיות מותנית בתקציבים ובגורמים אחרים.
- לגבי הערתו של יצחק ישועה, נושא הפריפריה מקבל יתר ביטוי והדגשה מכיוון ששם כוחות השוק לא קיימים. מבחינה לאומית, הפריפריה חשובה לכל מדינת ישראל והזנחתה מסוכנת לכולם. יש לקבוע מנגנון / כללי תכנון לבלימת המרכז וחילוץ הפריפריה, כולל מעקב אחר תכניות שמקודמות באזור המרכז הן תכניות לבניה (הרחבת מושבים במרכז הארץ) והן תכניות בתחום התחבורה.
- יש לעודד את השימוש בתחבורה ציבורית ולהפחית את הביקוש לשימוש בכבישים במרכז הארץ אשר בא על חשבון חיבור וקישור הפריפריה עם המרכז. עוד הוסיף כי הממשלה מקצה משאבים בהיקפים עצומים שכל כולם הם להעדפת המרכז על פני הפריפריה. תפקידנו כאן הוא לראות כיצד ניתן לשנות מגמה זו כיוון שחילוץ הפריפריה הוא בנפשה של המדינה.
- טוען כי יישום התמ"א ראוי שהתבצע באופן רציף. סבור כי מינהל התכנון ומוסדות התכנון עובדים עפ"י שיטות עבודה ראויות ומסודרות ולכן קיים כח של המשכיות במדיניות התכנונית.
- מדגיש כי נושא התשתיות לא מקבל טיפול ראוי ויש לשלב את משרד התשתיות הלאומיות באמצעי המדיניות של משרדי הממשלה.

הוחלט:

המועצה הארצית רואה חשיבות רבה במימוש אמצעי המדיניות של תמ"א/ 35 ופונה למשרדי הממשלה להציג באורח מלא את הביטוי של אמצעי המדיניות בתכניות העבודה, בתקציב 2007 ובהצעות תקציב 2008.

בכל הקשור להעדפות תקציביות לפריפריה לא השתכנעה המועצה הארצית, על פי הנתונים שהוצגו בפניה, שאכן קיימת העדפה אמיתית. לפיכך, פונה המועצה הארצית לאגף התקציבים במשרד האוצר להציג בפניה:

1. ניתוח של ספר התקציב בחלוקה של מרכז ופריפריה.
2. מדיניותו לקראת גיבוש תקציב 2008.

המסמכים יוגשו למועצה הארצית לא יאוחר מחודש אוגוסט הקרוב, במטרה להביאם בפני הממשלה לדיווח.

ההחלטה התקבלה פה אחד.

תמי בולר
(מ"מ) מזכירת המועצה הארצית
לתכנון ולבניה

רם בלינקוב
יושב ראש המועצה הארצית
לתכנון ולבניה